

svět katolickými očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XVII., číslo 16

9. 8. 2020 / neprodejné

Z OBSAHU Tomáš Akvinský: Učitel všech věků
Čas, který jsem strávil ve vězení
Náboženství viru a krize rozumu – Prázdninová příloha

04
12
I–VIII

Foto: Ben The Man / flickr

Tajemství

Náboženství má svá tajemství. Bez nich by byl lidský život jen rozumovým plaváním a šploucháním citů na hladině nepoznaného. My se přesně v polovině srpnových dnů s velkým tajemstvím setkáváme. A pokud se do něj ponoříme jako ryba do průzračné vody, nebudeme litovat. Nevadí, že náš rozum je v té chvíli pozadu. Srdce to vnímá. Jestliže technika pomáhá člověku ve viditelném světě, pak Boží slovo nabízí svou pomoc v životě, kam lidský mozek nedosáhne. V Bibli se o Panně Marii mluví jako o té, kterou velebí všechna pokolení. Není to prelud a naše fantazírování. Ani to není přání, které je otcem myšlenky. Je to život, který byl přenesen do nebe. My Pannu Marii nezbožšťujeme. Tajemství jejího života

souvisí s Ježíšem – Bohem i člověkem. Kdyby totiž Bůh ve svém Synu nepřijal lidské tělo, zůstal by pro nás Bohem vzdáleným a nedosažitelným, byl by jakousi chladnou duchovou bytostí. Ale že se vtělil, uskutečnilo se, co tenkrát řekli proroci, že Bůh je s námi, že je Emanuel.

Maria je Matkou Krista, je Bohorodičkou. Nosila Ježíše ve svém těle. Bůh tedy nemohl připustit, aby její tělo podlehl porušení. V okamžiku, kdy naplnila svůj pozemský život, byla proměněna. S produchovnělým tělem vstoupila do slávy a my to nazýváme Nanebevzetí Panny Marie. Je Ježíši podobná. Není bohyní, ale je první z celého stvoření. Díky svému Synu má mimořádné postavení v nebi. A tak jako je Matkou Páně – Mat-

kou Jeho těla, je i Matkou nás všech. Bůh to tak chtěl a my jsme si to nevymysleli, ani Církev si to nevymyslela a nepovýšila ji na její místo, kde je. Důvěřujme jí, utíkejme se k ní. Je naší prostřednicí k Bohu. Je žebříkem, po kterém sestoupil Ježíš Kristus, Syn Boží dolů k nám a po kterém my vystupujeme k Němu. A žebřík, jak známo, má dvě ramena. To je Mariina náruč. Ty příčky jsou slova pravdy a skutky lásky v nás. Po nich se přibližujeme do nebeské Ježíšovy slávy. Nezapomeňme na to. Pán Bůh nám dal na cestě k nebi Ježíše a Marii. Ta dvě jména si vpišme do srdce.

*P. Jakub Berka OPraem.
farář od sv. Ludmily na Vinohradech*

Kardinál Becciu: Kontemplace a akce jsou dvojnásobným rozměrem církevní služby

Prefekt Kongregace pro svatořečení, kardinál Angelo Becciu, o liturgické památce sv. Marty sloužil v Římě mši svatou, při níž složily slavné sliby tři desítky řeholnic z kongregace Marty a Marie („Marta y Maria“).

Mariino srdce a Martiny ruce, tedy nazírání a činnost, tvoří dvojnásobný rozměr služby v církvi, připomenul kardinál Becciu v římské bazilice sv. Evžena, zasvěcené svatému papeži téhož jména (654–657). Před ním stálo třicet mladých žen, které navždy pronesly slib zasvěcení v kongregaci Marty a Marie. „Nádherná událost“, komentoval vatikánský kardinál, „která sděluje světu, nakolik je krásné nabídnout svůj život Pánu a s láskou sloužit bratřům.“ Zároveň jde o „rozhodnutí, které se ubírá proti proudu“ a „vyžaduje odvahu i ochotu“. Tyto mladé ženy nám svým svědectvím „ukazují stezky Boží“, vyzdvihl kardinál Becciu, „tedy cesty, které v hluku dnešního světa lehce ztrácíme“.

Marie a Marta se stávají následováním vzorem, pokračoval, neboť prvně jmenovaná nás učí, jak si „vybrat nejlepší úděl“, tedy vyhradit první místo v naší existenci Bohu a naslouchání jeho Slovu, které proměňuje život a propůjčuje mu nový směr. Marta nám naopak pomáhá chápat, že službu nemáme prožívat ustaraně, nýbrž velkoryse a především za stálého naslouchání Slovu, abychom zabránili zjitřenosti a neklidu. Služba druhému, zdůraznil kardinál Becciu, totiž není „pouhou prací“, nýbrž uvádí do

Foto: Congregación Marta y Maria / Facebook

praxe to, čemu jsme nejdříve naslouchali a pak to tlumočili do konkrétní lásky.

Ve službě církvi se tudíž snoubí dvojnásobný postoj – prodlévání v modlitbě u Ježíšových nohou a radostná oddanost bratřům, zejména těm nejpotřebnějším, neboť evangelní služba druhým je zásadní, avšak – upozornil prefekt vatikánské kongregace – není výsledkem, nýbrž výchozím bodem. V závěru kardinál Becciu řeholnicím poděkoval za jejich činnost a přítomnost ve světě a vyzval je, aby statečně a kreativně řešily dobové problémy a reagovaly na hedonismus, individualismus a relativismus dneška svědectvím čistoty, strídmosti a sesterského života ve službě druhým.

Kongregace Marty a Marie vznikla poměrně nedávno – na sklonku osmdesátých let v Guatemale (6.1.1979). Založil ji tamní biskup Miguel Ángel García Arauz a Matka Ángela Eugenia Silva Sánchez. Dnes tento řeholní institut působí v různých latinskoamerických, afrických i evropských zemích a čítá asi 700 sester. Jejich charisma vystihuje „lásku k Ježíši, přítomnému v církvi v eucharistii a lidech, kteří fyzicky, mravně a duchově trpí“. Takových osob se řeholnice ujímají a pečují o ně „Martinyma rukama a Mariiným srdcem“.

Vatican News

„Věnuj jim objetí“: Vatikán zahajuje kampaň na podporu starších lidí

Dikasterium pro laiky, rodinu a život spustilo kampaň „Věnuj jim objetí“, kterou reaguje na výzvu papeže Františka mladým lidem, aby byli na blízku seniorům, kteří kvůli pandemii Covid-19 prožívají často pocity osamělosti.

Papež František vyzval mladé lidi

z celého světa k tzv. skutkům něhy vůči starším lidem, protože mnozí z nich jsou kvůli dodržování bezpečnostních opatření během pandemie Covid-19, v izolaci.

Vatikánské dikasterium pro laiky, rodinu a život na tuto výzvu rychle zareagovalo vyhlášením kampaně „starší lidé jsou tvoji parodiče“.

govalo vyhlášením kampaně „starší lidé jsou tvoji parodiče“.

Buďte laskaví k seniorům

V oficiálním prohlášení zveřejněném v pondělí vyzvalo Dikasterium pro laiky, aby „udělali něco, čím projeví laskavost

a náklonnost ke starším lidem, kteří se mohou cítit osamělí,“ stojí v prohlášení. „Pandemie zasáhla starší lidi zvláště těžce a oddělila již tak slabá propojení mezi generacemi. Dodržování tzv. *social distancing* (domácí izolace) však neznamená přijmout osud osamělosti a opuštění.“

Zmírňujte osamělost, věnujte objetí a sdílejte na sociálních sítích

V rámci dodržování bezpečnostních předpisů vybízí mladé katolíky, aby „věnovali objetí“ starším lidem z farností nebo ze sousedství, kteří mohou proží-

vat pocity samoty. Mohou tak učinit telefonicky, videohovorem nebo zasláním obrázku. „Kdykoliv je to možné – nebo kdykoliv to zdravotní situace umožní – vyzýváme mladé lidi, aby objetí bylo ještě konkrétnější a starší lidi osobně navštívili.“

Mladí lidé se mohou o své aktivity podělit na sociálních sítích a přidat do příspěvku hashtag #sendyourhug. Nejlepší příspěvky budou sdíleny na účtech sociálních sítích Dikasteria pro laiky, rodinu a život @laityfamilylife.

Církev.cz

Minorita ruské národnosti se stal biskupem

Svatý otec František jmenoval pomocným biskupem moskevské arcidiecéze Matky Boží katolíka ruské národnosti. Je jím minorita, otec Nikolaj Genadijevič Dubinin OFM Conv. Papež jej jmenoval titulárním biskupem Aquaealbensis in Byzacena, což je jméno antického biskupství na území dnešního Tuniska.

Nově jmenovaný pomocný biskup v Moskvě má 47 let a narodil se v Novošachtinsku, asi 80 km od Rostova na Donu. Roku 1994 vstoupil k minoritům a řádovou i kněžskou formaci vykonal v Polsku, kde také přijal kněžské svěcení v jubilejním roce 2000. Působil nejprve v pastoraci a v letech 2002 – 2005 se specializoval studiem liturgiky v italské Padově. Po návratu do vlasti vyučoval liturgiku a homiletiku v kněžském semináři v Petrohradě, kde byl doposud také představeným (kvardiánem) konventu sv. Antonína. Hovoří rusky, polsky a italsky a zná angličtinu a běloruštinu.

Vůbec poprvé se tak katolickým biskupem v této největší pravoslavné zemi stává rodilý Rus. Biskup Dubinin tak bude nejbližším spolupracovníkem v pořadí druhého moskevského arcibiskupa Paola Pezziho FSCB, šedesátiletého člena kněžského bratrstva misionářů sv. Karla Boromejského, jenž zastává tento úřad od roku 2007.

První správní celek katolické církve na území Rusi ustanovil se sídlem

v Moskvě Jan Pavel II. v roce 1991 nejprve jako apoštolskou administraturu, do jejíhož čela jmenoval svého krajana, arcibiskupa Tadeusze Kondrusiewiczze, a z níž pak v roce 2002 vytvořil metropolitní arcidiecézi, která nese jméno Matky Boží. Má přibližně 70 tisíc věřících z 59 milionů obyvatel, žijících na jejím území.

Katolická církev v Ruské federaci má dva obřady: latinský a řecko-katolický. V latinském ritu spadají pod metropolitní arcidiecézi Matky Boží v Moskvě tři další diecéze. Diecéze sv. Klementa v Saratově, diecéze Proměnění Páně v Novosibirsku a diecéze sv. Josefa v Irkutsku, a dále ještě apoštolská prefektura na Sachalinu a Kurylských ostrovech. Katolíci byzantského ritu mají jediný apoštolský exarchát tvořený čtyřmi farnostmi, dvě jsou v Moskvě a po jedné v Petrohradě, Omsku a Nižněvartovsku.

V celém Rusku žije asi 790 tisíc katolíků z přibližně 125 milionů obyvatel této rozlehlé země.

Vatican News

Draží čtenáři, redakce RC Monitoru vám přeje krásné a pokojné léto. Následující číslo vyjde 6. září.

SLOVO BISKUPA

Často slyšíme citovat Ježíšův výrok: „Sobota je pro člověka a ne člověk pro sobotu“ (Mk 2, 27). Někteří teologové se dokonce pokoušejí aplikovat tuto evangelijní zásadu i na současnou aktuální situaci v Církvi a říkají, že „Zákony jsou pro lidi a ne lidé pro zákony“, z čehož – kromě jiného – vyvozují větší volnost a výjimky při aplikaci Ježíšova příkazu: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“ (Mk 10,9). Všimněme si však, že v prvním citátu se mluví o jedinci a v druhém o více lidech. Je to podobné, ale je to i jiné. Sobotu má tedy na prvním místě zachovávat jednotlivec, a nežádá se to přímo od komunity, i když se to předpokládá. Když ji nebude jednotlivec respektovat, tak se to odrazí výlučně na jeho osobním vztahu s Bohem. Ostatních osob se to (příliš) nedotkne. Ježíš to zjevuje v Novém zákonu, který je zaměřen především na jednotlivce, na osobní angažovanost a svatost, čímž se ale paradoxně otevírá cesta evangelizace celého světa, všech národů, což předtím nebylo možné. Základem Církve je vědomá angažovanost každého jednotlivého člena. Zákony, které Bůh zjevuje ve Starém zákoně, se proto vztahují především na celé (i když omezené) společenství. Proto se u Ježíše objevuje kontrast: člověk nemá být pro sobotu, ale opačně. Musíme však připustit, že v době Starého zákona v určitém smyslu byl člověk pro sobotu. Až Ježíš změnil perspektivu, která předtím nebyla přítomná. Proto se v Novém zákoně všechny zákony týkají na prvním místě jednotlivců a ti je mají respektovat a podle nich se řídit. Je to sice jemný odstín, ale důležitý: zákony nejsou dané pro lidi jako celek, to by popíralo jejich svobodu, ale platí pro každého jednotlivce zvláště. Jen ten Boží zákon je platný a vymahatelný, jehož splnění se dá vyžadovat od jednotlivce. Protože v spolku lidí i jeden člen, když nesplnil příkaz, jakoby to nesplnil nikdo.

+Ladislav Hučko

Mons. ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSc.,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

TOMÁŠ AKVINSKÝ: UČITEL VŠECH VĚKŮ

Proč by si měl středověký katolický kněz zasloužit místo mezi nejdůležitějšími osobnostmi druhého tisíciletí? Zčásti proto, že více než sedm století po jeho smrti se jeho spisy a učení stále jeví svěží a – co je důležitější – pravdivé. Jeho genialita myslitele a učitele vedla tisíce učenců, aby pokračovali v intelektuálních projektech a předávali filozofické a teologické učení tohoto neapolského dominikánského mnicha z třináctého století. Kvůli své fyzické velikosti a mlčenlivému duchu přitom dostal od některých svých mladých spolubratrů přezdívku „němý vůl“. Ale nemusíte být tomistou, abyste ocenili genialitu Tomáše Akvinského (1224–1274). Tento *doctor communis* má co nabídnout každému, kdo to s hledáním pravdy myslí vážně. Je to učitel všech věků.

Tomáš se narodil do majetné aristokratické rodiny, která hrála významnou roli v turbulentním politickém životě italského poloostrova 13. století. Ale na rozdíl od Augustina z Hippo, rovněž významného učitele západní církve, zanechal Tomáš Akvinský kromě svých spisů jen velmi málo podrobností ohledně svého vlastního života. Naše znalost jeho rodinných vazeb a dalších osobních záležitostí tak zůstává omezená. Téměř všechny informace pocházejí z druhé ruky, většinou od hagiografů. Současně však teologické a filozofické kompozice odhalují u tohoto světce jak vlastního ducha věřícího křesťana, tak velikost jeho intelektu.

Akvinský se narodil a své mládí strávil v Sicilském království. Bylo to v době, kdy se Fridrich II. Štaufský (1194–1250) a papež Řehoř IX. (cca 1148–1241) nacházeli ve válečném stavu. V roce 1239, když bylo Akvinskému čtrnáct, papež Fridricha exkomunikoval, a ten následně zahájil invazi do papežských států jako součást dlouho odkládané ofenzivy proti Lombardským komunám. Tento významný střet mezi občanskou a církevní autoritou byl pouze prvním z mnoha konfliktů, které dominovaly

Vlevo sv. Tomáš, vpravo sv. Vavřinec. Foto: Lawrence OP / flickr

Někteří z nich si totiž stále mysleli, že kněžská služba se dá nejlépe naučit jako řemeslo, zatímco jiní, inspirovaní Akvinského příkladem, pochopili, že křesťanský kněz, protože má účast na Kristově smírcí oběti, potřebuje důkladné vzdělání v jistotě spasitelné pravdy.

společenským okolnostem, během nichž Akvinský vytvořil svůj masivní soubor teologických a filozofických spisů. Později v Paříži mu poskytly podklady i podnět pro intelektuální práci další konflikty, na jedné straně mezi světskými duchovními a církevními řády a na straně druhé mezi aristotelskými filozofy a augustiniánskými teology. A ještě později v Itálii dlouhodobé antagonismy mezi Svatým stolcem a východními církvemi – zhoršené tehdy již dvoustetým schizmatem – výrazně ovlivnily to, kam Akvinský napřel svou intelektuální energii. Dokonce

i ke konci svého života byl nucen čelit konfliktním okolnostem, ale tentokrát měly podobu vnitřních sporů mezi jeho spolubratry dominikány. Někteří z nich si totiž stále mysleli, že kněžská služba se dá nejlépe naučit jako řemeslo, zatímco jiní, inspirovaní Akvinského příkladem, pochopili, že křesťanský kněz, protože má účast na Kristově smírcí oběti, potřebuje důkladné vzdělání v jistotě spasitelné pravdy.

Politické konflikty, které ovlivnily Akvinského osobní zázemí, byly z velké části výsledkem růstu a posilování cen-

tralizačních tendencí v církevních i světských záležitostech, ke kterým došlo na počátku třináctého století. Bezprecedentní vyjádření politické i teologické jednoty v církvi, které dosáhl papež Inocenc III. na Čtvrtém lateránském koncilu v roce 1215, zahájilo období hlubokých kulturních změn. Podle Alasdaira MacIntyre-a měly tyto podmínky vliv i na to, jak Akvinský zacházel s tak spekulativními pojmy, jako je přirozené právo. Člověk samozřejmě nemůže plně ocenit určitou stabilitu, kterou Akvinského teologická a filozofická zkoumání přinesla do světa křesťanského myšlení, nevezme-li v úvahu zmatek, který poznamenal sociální, politické i církevní prostředí během jeho života.

Společenské změny vyvolané přechodem z feudální k městské Evropě vytvořily zázemí pro akademické znovuzrození třináctého století. V rozporu s některými názory nebyla evropská kultura před renesancí šestnáctého století temnou a ponurou. Ve skutečnosti prošla křesťanská civilizace na západě ve 12. století mimořádným znovuzrozením, neboť bylo vynaloženo velké úsilí k získání a uspořádání dřívějších učení v různých oborech. Tento vývoj umožnil Akvinskému kreativně využít mnoho filozofických pokroků, které doprovázely uvedení Aristotela na Západ.

Během svého vzdělávání u benediktinských mnichů v Monte Cassino a později v Neapoli na první evropské univerzitě zcela pod světskou kontrolou (kterou Fridrich II. založil v roce 1224) požíval mladý Tomáš Akvinský obvyklých výhod své sociální třídy a svého postavení. Zdá se, že jeho rodiče s ním měly velké plány, totiž aby usiloval o církevní kariéru a dosáhl jisté úrovně. Když opustil ambice své rodiny a připojil se k nově založenému dominikánskému řádu, jeho život se dramaticky změnil. Tradiční zprávy o jeho touze připojit se k bratrům, zahrnující i příběhy o uvěznění a pokusy o svádění, odrážejí konflikt, který jeho rozhodnutí v rodině vyvolalo.

Následovala studia v Paříži a Kolíně nad Rýnem. V těchto střediscích intelektuálního života se Akvinský připojil k dalším mladým dominikánům pod vedením Alberta Velikého, raného domini-

Opatství Monte Cassino. Foto: wikipedia.org

Zdvořile, ale pevně odmítl jak nabídku stát se opatem v Monte Cassinu, tak arcibiskupem v Neapoli. To první na začátku své duchovní služby, druhé na jejím konci.

kánského teologa a přírodního filozofa. Akvinského vzdělávání bylo nejen tradiční, zahrnující podrobné studium Písma, západních otců a církevního práva, ale také inovativní, protože objevil novou vlnu aristotelé filozofie, zahrnující oblasti přírodní, morální a „racionální“ (rétorické, gramatické a logické) filozofie.

Mezi lety 1252 a 1259 splnil Akvinský se znamenitým úspěchem náležitosti k povýšení na univerzitního instruktora a profesora třináctého století, a to bez ohledu na konflikty a spory, které pokračovaly uvnitř i vně přednáškových sálů. Při jedné příležitosti musel francouzský král rozmístit kolem dominikánského konventu v Paříži královské lukostřelce, aby bránil mnichy před útoky přívrženců světských profesorů. Pro tyto světské kněze (světský ve významu, že není členem řeholního řádu) bylo obtížné přimnout nové mnichy do svých řad. Uprostřed tohoto zmatku se Akvinský musel potýkat s rychlými změnami v teologii a stal se mistrem navigování v intelektuálně náročných vodách středověké scholastické disputace. 15. srpna 1257 byl on i františkán Bonaventura přijat do *consortium magistrorum*, což znamená, že

byli uznáni za řádné členy profesorského sboru.

V roce 1259 se Akvinský vrátil na italský poloostrov, kde plnil různé úkoly ve službách papeže i dominikánského řádu. Mezi tyto úkoly patřila kázání nejen pro papežskou domácnost, ale také pro obyvatele měst, kde papež pobýval. V Orvietu je i dnes k vidění venkovní kazatelna, kterou tam Akvinský namontoval, aby z ní kázal Boží slovo, a k nahlédnutí jsou i kázání v jeho rodném neapolském dialektu. Uprostřed povinností teologického poradce papežské kurie také našel čas učit mladé dominikány teologii. Z tohoto období pochází *Summa Theologiae*. Účelem tohoto systematického traktu bylo rozvíjet schopnost kazatele nejprve rozjímat o evangeliu a následně jej předat dál, a tak sloužit jako nástroj naplnění dominikánského ideálu: Rozjímat a dávat ostatním plody svého rozjímání.

Okolnosti konfliktu však ještě jednou poznamenaly vývoj Akvinského apoštolské činnosti a přivedly ho zpět do Paříže na druhé období výuky v letech 1268 až 1272. Tam věnoval svou energii zmírňování rozpaků, které činila Aris-

totelova pohanská filozofie teologům tradičnějšího augustiniánského přesvědčení. Současně však kritizoval ty, kteří používali filozofii, aby odporovali pravdám křesťanství. Přemýšlet o víře je

vždycky riskantní záležitost. Někteří lidé jsou vystrašení možnou vyhlídkou, a tak upadají do jakéhosi důvěřivého fideismu, který vysvětluje křesťanské učení pouze v těch kategoriích, jež najdeme v samot-

ném zjevení. Jiní vytvářejí jakýsi kritický racionalismus, který okleštuje nadpřirozený obsah božského zjevení, aby odpovídal kategoriím ustanoveným lidským rozumem. Akvinského zásluha spočívá v tom, že nepodlehli ani jednomu z těchto pokušení.

Během svého druhého pařížského pobytu pokračoval Akvinský v bitvě na obranu žebavých řeholních řádů, zejména františkánů a dominikánů, jejichž nově ustanovené místo v univerzitní struktuře nadále působilo již zavedeným světským profesorům obtíže. Před příchodem žebavých řádů se řeholní kněží z velké části nalézali pouze v kláštorech a vyhýbali se každodennímu zapojení do církevních záležitostí. František a Dominik přivedli klášter do evropských měst, a tak pronikli do arény, kterou do té doby ovládal diecézní biskup a jeho duchovenstvo. Napětí vzrůstalo. Víme však pouze o dvou případech, kdy Akvinský ztratil klid. Jeden z těchto případů měla na svědomí zpráva, že určité osoby zabránily potenciálním studentům v zadních ulicích Paříže vstoupit do města, aby je odradily od účasti na přednáškách žebavých profesorů.

Po tříletém cyklu přednášek a disputací, což ve třináctém století představovalo funkční období pro dominikánského mnicha na pařížské univerzitě, se Akvinský opět vrátil do Itálie. V Neapoli zahájil akademickou práci, učil dominikány o Bibli a pokračoval v psaní své *Summa Theologiae*. Prořetelnost však zasáhla dramatickým způsobem.

Během svého přechodného pobytu v papežských státech složil Akvinský kompendium argumentů pro teology, které papež pověřil pokračováním dialogu se schizmatickými byzantskými teology. Když tedy Řehoř X. svolal 1. května 1274 koncil do Lyonu, aby dosáhl vzájemného porozumění s odloučenými Řeky, zařadil Akvinského mezi odborníky, kteří se měli zapojit do jednání. Při cestě na sever z Neapole však Akvinský náhle onemocněl a 7. března v časných ranních hodinách v cisterciáckém klášteře Fossanova zemřel.

Akvinský, věrný svému povolání žebavé prostoty a dominikánskému cíli

Hovory o víře ve Vyšším Brodě 2020 Otázky z morální teologie

Čtvrtek 27.8.

• 19:30 prof. PhDr. Petr Osolsobě, Ph.D.: **O milosti a svobodné vůli podle Dante Alighieriho a Williama Shakespeara**

Pátek 28.8.

- 9:00 Ing. Jan Vatter FSSP: **Poslední soud ve světle Evangelii**
- 10:30 prof. PhDr. Petr Osolsobě, Ph.D.: **O svátosti křtu, limbu a o důstojnosti křesťana podle Danta Alighieriho a Williama Shakespeara**
- 15:30 P. PhDr. Mgr. Jakub Václav Zentner FSSP: **Encyklika papeže Pavla VI. Humanae vitae o předávání života**
- 19:30 doc. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.: **Morální systémy – jak postupovat v případě nejistého svědomí?**

Sobota 29. 8.

- 9:00 prof. PhDr. Petr Osolsobě, Ph.D.: **Pravá a nepravá láska k vlasti u Danta a Shakespeara (rozdíl mezi pravým a falešným patriotismem)**
- 10:30 doc. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.: **Biblické základy přirozeného zákona**
- 15:30 P. Justin Berka O.Cist.: **Následování Krista podle řehole sv. Benedikta**
- 19:30 P. Štěpán Šrubař FSSP: **Může být dnes křesťan vojákem? (Otázka spravedlivé války)**

Neděle 30.8.

- Výprava na poutní místo Římov, asistovaná mše svatá od 8:30 a následná prohlídka poutního místa a pašijové cesty / nebo mše svatá ve Vyšším Brodě od 10:00.
- 15:30 doc. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.: **Pokora jako výsostně křesťanská ctnost**
- 19:30 prof. PhDr. Petr Osolsobě, Ph.D.: **Obrana pomocí ekvivokace v dobách pronásledování Církve za Alžběty I. (a u Shakespeara)**

Pondělí 31. 8.

- 9:00 Ing. Jan Vatter FSSP: **Láska k bližnímu u prvních křesťanů**
- 10:30 R. D. doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D., Th.D., J.C.D.: **Morální problémy spjaté s kauzami manželské nulity**

Příspěvek na ubytování, stravování a uhrazení nákladů přednášejícím: 2400 Kč. Možno přihlásit se jen na část programu. Přihlášky a podrobnější informace na <https://fssp.cz/hovory>

Foto: Inga Gezalía / Unsplash

Zastánci osvětlení obecně pojímali duši jako zrcadlo nebo nádobu, připravenou zachytit paprsky porozumění od Boží mysli.

kázat posvátnou pravdu, v průběhu své kariéry zdvořile, ale pevně odmítl jak nabídku stát se opatem v Monte Cassinu, tak arcibiskupem v Neapoli. To první odmítl na začátku své duchovní služby, to druhé na jejím konci. Díky těmto rozhodnutím se osvobodil od farních konfliktů, a mohl proto vytvořit trvalý příspěvek k teologickému učení univerzální církve.

Co je tím trvalým příspěvkem? V roce 1988 vysvětloval Alasdair MacIntyre v rámci Giffordových přednášek, že Akvinského přístup k teologii poskytuje hledisko, které je koherentní, komplexní a vynalézavé ve své schopnosti jednat kriticky a zároveň kreativně s protichůdnými pohledy. To neznamená, že Akvinského software sedí na každý hardware. Jeho odkazem je rozmanitost. V letech po jeho smrti až do pozdního patnácté-

ho století byla nálepka „tomista“ obecně aplikována na ty, kdo kladli důraz na stvořený svět namísto božských idejí jakožto základu pro získávání znalostí. Církevní odsouzení Akvinského učení v letech 1277 a 1284, i když byla sporná dlouho před jejich formálním odvoláním krátce po kanonizaci Akvinského v roce 1323, odhalují jisté obtíže, které se pojily s přechodem k novým teologickým formám. Odsouzení byla samozřejmě politicky motivovaná, odhalují však tradiční preferenci dědictví Bernarda z Clairvaux před dědictvím Anselma z Canterbury. Stručně řečeno, výklad byl bezpečný,

Lidé znají realitu světa, mohou se pohybovat od tohoto jistého poznání zpět k jistému poznání Boha, přinejmenším proto, že On je příčinou tohoto stvoření.

zatímco myšlení bylo riskantní. Někteří označují toto období jako „první tomismus“, kdy opozice proti tomistickým návrhům vyvstávala hlavně od tradičně orientovaných teologů, kteří byli přesvědčeni, že nakonec bylo chybou brát přírodu příliš vážně.

Různorodé způsoby, jimiž teologové vysvětlovali jak původ lidského poznání, tak základ pro věrohodnost tohoto poznání, ilustrují určitý druh problémů, které tento přechod poznamenaly. Na začátku třináctého století přijatá tradice vysvětlovala lidské poznání odvoláním se na různorodost božského osvětlení. Stručně řečeno, Bůh vpravil do lidské mysli vše, co bylo zapotřebí k získání pravého poznání. Zastánci osvětlení obecně pojímali duši jako zrcadlo nebo nádobu, připravenou zachytit paprsky porozumění od Boží mysli. Zatímco takový pohled využíval výhodu umístění lidské inteligence do pevného a pohodlného vztahu s Nejvyšší inteligencí, zároveň podle něj božské osvětlení zaručovalo, že člověk obdržel pravé a důvěryhodné poznání poznatelných skutečností.

V důsledku čtení Aristotela dospěl Akvinský k jinému závěru ohledně dosažení jistoty ve vědění. Namísto toho, aby se díval na osvětlení pro zaručení pravosti stvořeného světa, tvrdil, že samotný stvořený svět, svět proměnlivé přírody a přírodních věcí, má svou vlastní srozumitelnost a že Bůh stvořil lidskou mysl tak, aby to dokázala uchopit. Co je důležitější, argumentoval tím, že jelikož lidé znají realitu světa, mohou se také demonstrativně pohybovat od tohoto jistého poznání zpět k jistému poznání Boha, přinejmenším proto, že On je příčinou tohoto stvoření. Akvinský poukázal na nejméně pět různých cest, kam by se tento argument mohl dál ubírat. Stručně řečeno odstranil osvětlení, ale teologický svět se nezhroutil. Tento problém je trvalý a stále existují teologové, kteří se chtějí vrátit zpět. V každém případě některým z jeho současníků trvalo jistý čas při-

jmout Akvinského inovaci v teologickém argumentu, což vysvětluje polemiku, které propukla po jeho smrti.

V době protestantské reformy šestnáctého století se práce založené na Akvinském více identifikovaly s přímočarými teologickými otázkami, což dokazuje vliv, který jeho *Summa Theologiae* měla na Tridentuském koncilu. Kritici „univerzálního učitele“ považovali buď jeho teologii za nedostatečně humanistickou nebo jeho humanismus za ne zcela radikální. Tento „druhý tomismus“ se v raném období moderní doby široce rozvíjel. Svědčí o tom například to, že v druhé polovině sedmnáctého století byly v Pekingu vydány dva překlady *Summy* v čínštině.

V době po evropských revolucích na konci osmnáctého a na počátku devatenáctého století se církev znovu obrátila k Akvinskému dílu, aby vyřešila problémy zejména filozofické povahy. Tento „třetí tomismus“ je běžněji známý jako „novotomismus“. Je pravda, že někteří teologové po II. vatikánském koncilu považovali tento novotomismus za poslední výdech tomismu, ale Jan Pavel II. nedávno nabídl jiné hodnocení. Říká o Akvinském: „Učitelství církve uznal a ocenil jeho vášnivě zaujetí pro pravdu; jeho nauka vždy hlásala obecnou, objektivní a transcendentní pravdu, a tak dosáhla vrcholů, na jaké by lidská mysl nikdy nedokázala pomyslet.“ (Fides et Ratio, č. 44)

Učení Tomáše Akvinského uplatňovalo svůj vliv na převážně, nikoli však výlučně, Západní intelektuální hnutí po

Přednáška na Boloňské univerzitě ve druhé polovině 14. století. Laurentius de Voltolina, 2. polovina 14. století

tři čtvrtiny předchozího tisíciletí. Odkaz Akvinského ke světové kultuře teče jako klikatá řeka přes mnoho různých terénů, zatímco její vody shromažďují usazeniny z různých geologických formací, které tvoří její dno. Během své více než sedmi-setleté historie ovlivnil tomismus téměř každou oblast lidského učení a tomisté se – ač nerovnoměrně – rozptýlili po celém světě.

Zájem o Akvinského se po jeho smrti rychle rozšířil. Protože nové žebřavé řády posílaly své studenty za výukou teologie do míst, jako jsou Paříž a Oxford, byly Akvinského práce nejprve studovány

hlavně v univerzitních městech Evropy. Nejstarší tomisté se shromažďovali kolem těchto nových středisek vzdělávání, stejně jako v Kolíně nad Rýnem, v Bologni a samozřejmě v Neapoli. Studium Akvinského kráčelo ruku v ruce s rozvojem univerzit v Itálii, Španělsku, Portugalsku, Německu, Čechách, Vídni, Krakově a Louvainu. V období před Tridentuským koncilem a během jeho zasedání působila většina tomistů v jižní Francii a v severní Itálii, zatímco v post-tridentuském období se Akvinské-

dokončení na str. 9

Zveme na požehnání Mariánského sloupu

Foto: Martina Řehořová / Člověk a Víra

V sobotu 15. srpna 2020 se uskuteční slavnostní požehnání znovupostaveného Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze.

Celá ceremonie začne mší svatou v chrámu Panny Marie před Týnem (účast na mši svaté jen na pozvánky) a bude po 11:15 h. pokračovat u Mariánského sloupu. Slavnost bude také živě vysílat TV Noe.

Srdečně jménem naší redakce, která tam jistě bude mít své zástupce, zveme!

NÁBOŽENSTVÍ VIRU A KRIZE ROZUMU

Čím více ubíhá čas, tím více objektivních fakt a údajů se vynořuje ohledně tzv. epidemie COVIDU–19. Bylo toho již mnoho řečeno o zvládnání mimořádné situace ze strany politiků a o logičnosti a účinnosti učiněných rozhodnutí, nicméně existují zde ještě neprozkoumané aspekty, které si zaslouží patřičnou pozornost. Neboť tváří v tvář stále silnějším evidencím schází odpověď těch, kteří by ji měli dát, a zůstaly nevysloveny otázky, které by měly být vysvětleny.

Již od prvních okamžiků mimořádných událostí si měli všimnout všichni, kdo správně užívají rozumu, že přesvědčení o eliminaci globální pandemie cestou uzavření lidí v domovech postrádá veškerý smysl. Šlo o vyvolání iluze v lidu, který se měl domnívat, že politika „nic nedělání“ a vyčkávání dalšího vývoje vyřeší magicky každou situaci.

Chci poznamenat, že se k tomuto problému nevracím proto, abych banálně opakoval kritiky na rozhodnutí učiněná vládami světa, nýbrž proto, abych zrekonstruoval určitý problémový rámec, v němž se nacházejí dosud neprobádané roviny.

Zatímco rozhodnutí vedoucí k zavedení veřejných opatření byla vyňata z aplikace principu zodpovědnosti a nepřekročila hranici „aktivního konání“, které mělo spočívat v posílení medicínského sektoru v postižených oblastech, vina za každé potenciální zhoršení situace byla svalována na populaci a zvláště na nenáviděného obětího beránka.

„Je nutné dodržovat pravidla“, zněla do omrzení opakovaná mantra, jíž se lidé pasivně podvolili. Třebaže byl takový postoj na počátku pochopitelný – navzdory tomu, že nebyl obecně přijímaný – ve světle příliš velkého počtu důkazů o neúčinnosti ho již nelze nadále zastávat. Problém je to, že i po uplynutí dostatečné doby a navzdory všemu, co se až do dnešní doby postupně ukazovalo, přetrvává určitý druh myšlenkové uzavřenosti.

Proč lidé nejsou pobouřeni rozhodnutím nekonat pitvy? Jak to, že se stále ještě nikdo nedotazuje, jaká opatření byla učiněna na podporu lékařského sektoru

Foto: fernandozhiminaicela / Pixabay

„Informujte se!“ Nové paradigma, jakoby byla informace totožná s pravdou. Obvinění z „funkcionálního analfabetismu“ padá na všechny, kdo se neinformují zvláště z oficiálních zdrojů. Ty jsou držitelé nepochybných dogmat.

v postižených oblastech? Proč není možné učinit shrnutí toho, co samotní vědci již dlouhou dobu zastávají? Jak to, že se nehledí na počty hospitalizovaných a na terapeutické indikace, které lékaři našli a doporučili? Proč jsou zamlčovány lékařské zprávy, které vyvracejí oficiální prezentaci situace? Jak to, že je COVID–19 považován dokonce za nebezpečnější než mnohem vážnější a silnější epidemie? Proč se dospělo k tomu, že se

začalo věřit ve smrt a v možnost smrti lidí na pouhou nákazu COVIDEM–19? A především, proč se dala přednost skrývání se za nelogickým chováním, které bylo navíc bez hodnoty i z hygienického hlediska?

Ostatně, jaký význam má dezinfekce rukou před vstupem do supermarketu nebo do kostela, když se pak člověk dotýká nákupního vozíku, bankovek a dalších předmětů?

Foto: Engin_Akyurt / Pixabay

Jakou zkušenost se vzdálenými fakty může mít člověk v globalizované společnosti? Fakticky jim schází předmět poznání, tedy doslova to, co „mají před sebou“, mohou si nanejvýš učinit nějakou ideu.

Tuto nesmyslnost, tento „lockdown rozumu“ nelze vysvětlit pouze tím, co bylo nazváno politickým řešením problému.

Informovaný neznamena vzdělaný

Hlavní roli – ne však jedinou, jak ještě uvidíme – jistě sehrál způsob podávání informací, kterou nedávno jeden velmi známý a světově uznávaný virolog vystupující (a nevyslyšený) proti povstalé psychóze, označil za katastrofickou a podjatou.

V této souvislosti stojí za to zdůraznit jasnou a z jistého hlediska i „prorockou“ platnost studií Marcela de Corteho. Jak tento autor uváděl již před několika desetiletími, v našich masových společnostech tíhnou informace k pokrytí celé oblasti vědění, včetně oblasti vědecké: rozhodující není vědění o sobě či poznání skutečnosti, nýbrž informace o ní, která se mediálně šíří. Proto se stal člověk informovaný mylně synonymem člověka

vzdělaného.

„Informujte se!“ – to je nové paradigma, jakoby byla informace totožná s pravdou. Obvinění z „funkcionálního analfabetismu“ padá na všechny, kdo se neinformují zvláště z oficiálních zdrojů. Ty jsou držitelé nepochybných dogmat.

Scholastika, která je filosofií běžného přesvědčení a tedy zdravého rozumu, nás učí, že myšlení není možné bez předběžné smyslové zkušenosti: učiněné zrakem, sluchem, čichem, chutí a hmatem. Člověk musí nejprve slyšet, dotknout se, vidět a uznat, že věci mají své objektivní bytí nezávisle na tom, jak o nich smýšlíme. V tom spočívá první a základní krok na cestě poznání.

Proto je možné tvrdit, že pravda spočívá v myšlenkovém přizpůsobení se rozumu této o sobě jsoucí skutečnosti, která je zde i bez poznávajícího subjektu.

Jakou zkušenost se vzdálenými fakty však může mít člověk v globalizované společnosti? Co z toho, co se skutečně

odehrávalo v Číně, viděl např. italský občan na vlastní oči? Jakou zkušenost učinil obyvatel Catanzara s tím, co se dělo v nemocnicích v Bergamu? Co viděl obyvatel Berlína z oddělení v městě Brescia? Absolutně nic. Protože jim fakticky schází předmět poznání, tedy doslova to, co „mají před sebou“ (*id quod ob-jacet*), mohou si nanejvýš učinit nějakou ideu. Mohou si něco představit. Mohou si učinit názor. Nikdy nemohou dospět k faktickému poznání oněch skutečností.

Problémem je to, že idea, kterou jsme si učinili, může nakonec zastoupit samotnou skutečnost. Pravda a objektivita přestanou existovat, jsou nahrazeny ideou, kterou si každý o dané skutečnosti v mysli vytvořil. Subjektivní myšlení zaujme pozici objektivní skutečnosti. Slavný Descartův výrok „*cogito ergo sum*“ je doveden k naprosto neblahým důsledkům. Myšlení je zbaveno základu, neboť postrádá reálný podklad, a nutně se hroutí do nihilismu.

Proto může De Conte odůvodněně tvrdit, že problém dnešní doby není „materialismus“ (ne jistě pouze v tom smyslu, jak mu rozuměl Marx), nýbrž naopak „idealismus“, a to do té míry, že „*náš svět je tak málo materialistický, že má od hlavy až k patě, dokonce i ve svých odpornostech, včetně těch erotických, povahu mentálního konstruktů*“.

Tato mentální korupce, která pochází z „říše domněnek“, v níž vládne subjektivismus, se v globalizované společnosti rodí z předávaných informací, které většina považuje mylně za pravdivé. Jde totiž o náhražku předmětu, o číře myšlenkovou realitu, která je vzdálená skutečným lidem a věcem a odpoutává od realismu.

Čím větší izolace, tím více závislosti

Již v sedmdesátých letech upozorňoval velký belgický filosof na to, že pro informační centra bude snadné řídit (a dokonce ovládat) osoby: v masových společnostech jsou události předkládány tak, aby působily mocně na smysly a emoce jejich členů – užívaná slova musí být vybírána podle jejich působnosti, mají zaujmout a ohromit. To platí zvláště o obra-

zech. Jejich cílem je rozjitřit emoce, které zamezí užívání rozumu.

Záludný mechanismus, který De Corte dobře podtrhl, spočívá v tom, že čím více je člověk izolován, tím více se snaží navázat styk se společností prostřednictvím informace: nesmazatelná potřeba společenského živočicha, daná jeho přirozeností, je uspokojována informacemi, tedy falešným lékem na smrtící osamělost. Člověk nemůže žít v izolaci.

Čím více jsou osoby osamělé, tím více se stávají závislé na informačních zdrojích a na virtuálních sítích. Zde nacházejí „spojení“ a „společenský“ opěrný bod.

Aristotelský myslitel poukazuje na fakt, že „demokratické“ vlády mají potřebu deformovat informace proto, aby se udržely u moci: „z umění vládnout se stává schopnost předkládat události tak, aby vláda zmátla veřejné mínění“.

Dochází tedy k ustavení nejednoznačného vztahu, z něhož nelze uniknout: vztahu mezi vládnoucími, ovládanými a informačními prostředky, kde každý sehrává, takřka fyziologickým způsobem, svou úlohu. Výsledkem je udržování této nezdravé nerovnováhy systému: „občan“ potřebuje informace, politická moc je „musí“ používat k vytváření konsensu, sdělovací prostředky tak nabízejí „zprostředkovaný“ produkt – informaci.

Vzpomeňme si na známou scénu vysílanou na všech televizních kanálech, která ukazovala rakve v Bergamu. Později se ukázalo, že záběry zachycují událost starou několik let – odvoz obětí tragického ztroskotání lodi, k němuž došlo u sicilských břehů. Nebo na kriminalizaci mladých lidí, kteří se v době omezení vycházení osob pohybovali na ulici, přičemž byl použit tentýž snímek pro případy v Cremoně, v Brescii, v Bergamu... Nebo na burčující titulky v novinách ohlašující náhlá a nevysvětlitelná úmrtí mladých lidí na COVID, zatímco šlo o důsledky předchozích vážných patologií.

Kdokoliv se pokusil upozornit na tyto skutečnosti, byl okamžitě obviněn z „popíračství“ a pozice stran se neuvěřitelně obrátila: kdo popírá skutečnost tím, že ji mystifikuje prostřednictvím předkládaného narativu, není jistě tím,

Foto: Wokandapix / Pixabay

Aristotelský myslitel poukazuje na fakt, že „demokratické“ vlády mají potřebu deformovat informace proto, aby se udržely u moci: „z umění vládnout se stává schopnost předkládat události tak, aby vláda zmátla veřejné mínění“.

kdo odhaluje mediální strategii! Což vůbec neznamená neznalost a podcenění potenciálního nebezpečí (rovněž velmi velkého, vedoucího k tolika mrtvým) účinků nezvládnuté a nekontrolované infekce.

Řečeno nepolemicky, účinek této směsi faktorů je ten, že na jedné straně se lidé zmocnila psychóza a panický strach, na straně druhé byl podporován mechanismus nenávisti a kriminalizace obrácený proti společnosti, tedy proti tomu, co je přirozenou podmínkou lidské existence. Jde o mechanismus, který, jakmile je uveden do provozu, žije svým vlastním životem a jeho prostřednictvím odstartovává diktát „společenského odstupu“ fázi „veřejné“ izolace.

Mezilidský kontakt, objetí, podání ruky, společná vycházka, vzájemná rozmluva jsou situace definované jako nejvyšší riziko pro všechny: snoubenci, kteří si dají polibek, děti, které jdou společně ven, přátelé, kteří se vítají objetím, se stávají zosobněním nových nepřátel lidu, je-

jichž vina spočívá v pokusu žít absolutně normální život naplněný každodenními radostmi ze styku s druhými. Jsou vinni z porušení pravidel, která jsou srovnatelná s nefalšovanými dogmaty.

Pouze virtuálně jsi v bezpečí

Idea registrace tisíců dobrovolníků určených k bdění nad fyzickým odstupem lidí je součástí této ideologické vize, v níž se člověk stává provinilcem v momentě, kdy chce žít normálně, tj. společensky ve shodě se svou přirozeností: jeho svoboda – která není ve skutečnosti ničím jiným než tzv. „negativní svobodou“ – je vykreslována jako nezodpovědnost, jako společenský přečin, který musí být potrestán.

Bezpečnost je zajištěna pouze užíváním informačních sítí a pohybem ve virtuálním světě. Virtuální se tak stává skutečným. Již ne pouze informace o určité události, nýbrž celá skutečnost je zaměněna s realitou obíhající v síti, do níž se promítají mezilidské vztahy, práce,

emoce, učení. Vše je v síti, mimo ni již není nic. Jako ve slavném filmu „Matrix“ (ne náhodou přeplněném filosofickými odkazy).

Někteří „experti“ dokonce radili, aby používání internetu nahradilo manželské vztahy kvůli zamezení šíření nákazy (sic!). Nejedná se o jistou formu známého „erotismu jako mentální konstrukce“ popisovaného De Cortim?

*

Jak je možné, že lidé jsou připraveni toto vše přijmout?

Při pokusu o pochopení se musíme na okamžik vrátit k politice.

S příchodem modernity politika opustila svůj základ, tj. stala se slepá k objektivnímu řádu, který by měla respektovat a ochraňovat, čímž ztratila svoji ontologickou racionalitu.

Přijala voluntarismus – jak v podobě kontraktualismu, tak v podobě konstitucionalismu, tj. myšlenku, podle níž je funkcí politiky zastupovat a zakládat instance pocházející z protikladných zájmů, které v parlamentních demokraciích nacházejí svůj výraz v tzv. „vůli voličů“, čímž se vrhla do propasti nihilismu.

Aby bylo možné udržet při životě takový systém, je nezbytné popírat apriorně existenci pravdy. Jakmile se politika oddálí od Nejvyššího Dobra a popře ho, skončí záměnou společného dobra (*bonum commune*), které je dobrem pro všechny lidi a které představuje její cíl, za dobro veřejné, tj. soukromé dobro státu chápané personalistickým způsobem.

Proto se Zdraví, jehož existence není závislá na vůli lidí (všichni by chtěli být dokonale zdraví, avšak skutečnost je zcela jiná a dopadá na člověka navzdory jeho přáním), pozvedá do pozice cíle voluntaristického státu, ačkoliv ho nikdy nelze dosáhnout. Neboť politika nemůže měnit řád věcí, který je objektivně a přirozeně dán.

Politika tím naopak ztrácí vlastní finalitu, odcizuje se řádu skutečnosti a sobě samé. Zbavuje se své „katechontické“ funkce, která jí je přirozeně vlastní – spočívá v garanci společného dobra, v prosazování spravedlnosti a v obraně před nespravedlností. Tak se vyklízí

Foto: United Nations COVID-19 Response / Unsplash

Bezpečnost je zajištěna pouze užíváním informačních sítí a pohybem ve virtuálním světě. Virtuální se tak stává skutečným. Již ne pouze informace o určité události, nýbrž celá skutečnost je zaměněna s realitou obíhající v síti, do níž se promítají mezilidské vztahy, práce....

prostor pro růst „tajemství nepravosti“, jenž na sebe může vzít podobu útlakového systému ovládnání v momentě, kdy je člověku bráněno v životě ve shodě s rozumem a ctností, tj. v životě podle přirozenosti.

Naturaliter religiosus

Je tu však ještě něco dalšího. Jestliže je pravda, že politika ztratila sebe samu, že se vzdala své vlastní úlohy, vystupuje z pozadí tíživý meta-politický rozměr, jehož vliv se ukázal být vskutku „masový“.

Toto „pozadí“ má silně náboženskou příchuť. Musíme si připomenout, že re-

ligiozita leží v základech lidské přirozenosti a tedy i lidské společnosti (včetně politiky). Tato evidence nepochází jen z filosofie a teologie. Je potvrzována i antropologií, dějinami náboženství a dokonce sociologií a psychologií! Mircea Eliade ukázal, že pokus o odstranění „posvátného“ (*sacrum*), který je typickým znakem sekularizačního procesu, je sám náboženským fenoménem. Julien Ries se soustředil na to, co se nazývá „metamorfózou posvátna“, která může zdegenerovat v odpadnutí od pravdy, ale jenž se nikdy nepodaří dokonat, neboť člověk je *naturaliter religiosus*, tzn. reli-

Foto: Kseniia Ilinykh / Unsplash

Každé náboženství vyžaduje svoji liturgii. Jako příklad může sloužit neustálá dezinfekce podlah a předmětů souběžně s obřadními gesty, která se opakují u vstupů do supermarketů, kostelů a dalších míst, kde je k dispozici nová svčená voda v podobě dezinfekčního gelu.

gíozita je nutným určením a bytostnou charakteristikou lidské přirozenosti.

Ve vztahu k pandemii – může být v jejím vnímání, zvládání a prožívání spatřována náboženská podoba? Zdá se, že ano. Toto „pandemické náboženství“ lze počítat k obnovené gnózi, na niž je možné narazit v různých formách v masových gnostických hnutích dobře popsanych Ericem Voegelinem, pronikavým, i když poněkud složitým autorem, jehož dílu se dnes záměrně nevěnuje patřičná pozornost.

Třebaže různí kritikové, mezi nimi i Augusto del Noce, upozornili na rozdíly mezi antickou a moderní gnózí a na rizika plynoucí z používání termínu „gnosticismus“ u Voegelina, není ve skutečnosti možné, aby propast mezi nimi byla tak výrazná: vždyť jestliže se ateizace světa provedená antickou gnózí

ve jménu Transcendence převrátí ve zbožštění světa a tedy v panteismus, vyústí ateizace moderní gnóze prováděné ve jménu radikálního imanentismu v počáteční hřích, v němž je člověk jediným rozhodčím mezi dobrem a zlem a Bohem se stává jeho vlastní „já“. Výsledkem je sebe-zbožštění člověka, které se napájí ze stejných zdrojů jako antická gnóze.

To, co je pro nás důležité, spočívá ve faktu, že pro filosofa „mýtu nového světa“ došlo v moderní době k průniku antického gnostického náboženství – díky imanentizaci křesťanského eschatonu – do myšlení širokých mas.

V těchto formách masové gnóze představuje scientismus, pokládáný Augustem del Nocem za třetí a poslední éru dějin lidstva, základní krédo. Je přijímaný, uznávaný a následovaný nejen

ze strany „elity“, ale i ze strany prostého lidu.

V hutné zkratce je nutné říct, že scientismus je dogmatickým postojem, v němž se pozitivní věda chápe jako jediná a výlučná forma platného poznání, která má vést člověka a společnost ve všech jejich rozměrech. Je tedy snadné rozumět kritikám Del Noceho, v nichž je scientismus označován za hluboce iracionální a totalitní, neboť má sklon odstranit vše, co nespadá do jeho úzkého horizontu, stejně jako kritikám De Corteho, v nichž se mluví o jeho „romantickém“ aspektu a moderní scientista je přirovnáván k básníkovi či umělci, který se nechá ovládnout svým uměním a nevidí jinak než očima svých maleb anebo konečně i kritikám Sameka Lodoviciho, který ukazuje jak gnosticismus redukuje člověka na stroj, zamyká ho do kvantitativních pout, díky nimž je jeho skutečnost zcela mystifikována.

Scientismus je podle Voegelina náboženskou formou nové gnóze srovnatelné s jinými masovými gnostickými hnutími.

Jak je však možné poznat znaky těchto gnostických hnutí rozšířených v lidových vrstvách? Voegelin udává celou sérii charakteristik (lépe „symbolů“), jejichž vypracování nachází u Gioacchina da Fioreho: 1) myšlenka, že v dějinách a ve společnosti existují tři po sobě jdoucí epochy, z nichž ta třetí představuje konečnou fázi završující celý předcházející proces tím, že během ní povstává jakýsi „ráj na zemi“; 2) vynoření se vůdce, který vede lid do zaslíbené země; 3) úloha „proroků“, kteří „předvídají“ budoucnost a ukazují, jaké volby je třeba učinit; 4) nové bratrství duchovně svébytných osob.

Zdá se, že všechny tyto momenty se vynořily během „pandemického nouzového stavu“:

1) měli jsme známé fáze pandemie, z nichž ta třetí představuje cíl, který měl být dosažen za cenu velkých obětí a díky němuž bude společnost moci být „lepší než dříve“, osvobozená od charakteristik hodnocených jako negativní; třeba bez dalšího znečišťování, neboť v „novém světě“ (ne)šťastného regresu koloběžky nahradí automobily;

2) ohledně vůdce, který vede lid

Foto: © Roman Polách / Člověk a Víra

Jestliže je útok na Eucharistii provedený nejvíce znesvěčujícími způsoby ústící až do zákazů přijímání v některých státech součástí každodenních zpráv a je těžké ho popírat.

k této vytožené fázi, není nutné nic dodávat. Viděli jsme souhru médií a důvěru veřejnosti čekající na nařízení držitelů žezla moci;

3) stejně tak můžeme nechat bez diskuze vystupování „proroků“ věstících budoucnost z mediálních tribun, kteří k tomu byli zmocnění svým „vyvolením“ spočívajícím v jejich vyšším poznání (tedy gnózi); pokud máme něco dodat, pak jen to, že jejich „prorocké modely“ se následně ukázaly mylné ve všech směrech. Avšak jak je typické pro gnózi, když se prorocství, vize, předpovědi a utopie nenaplní ve faktickém světě, je na omylu podoba faktického světa...

4) A co říci k autonomní spiritualitě? Modlení se doma podle vlastního uvážení bez potřeby přistupování ke svátostem či veřejnému kultovnímu projevu bylo opakovaně propagováno výše zmíněnými „proroky“. „Self made“ náboženství se stalo konstantním postojem, který přetrvává i po odlivu koronavirové vlny.

To však není všechno. Každé nábo-

ženství, tedy i masové gnostické hnutí, vyžaduje svoji liturgii, své symboly a obřady. Jako příklad může sloužit neustálá dezinfekce podlah a předmětů navzdory všem skutečně vědeckým evidencím (orientovaných teleologicky), souběžně s obřadnými gesty, která se opakují u vstupů do supermarketů, kostelů a dalších míst, kde je k dispozici nová svěcená voda v podobě dezinfekčního gelu.

Omývání a rouškování

Dalším příkladem je návrat fanatických rituálních a povinných omývání, která se proměňují v posesivně–kompulzivní chování.

Snad jen představa zvláštní parafilie přivádí k připuštění toho, že se lidé vrhnou na podlahu a budou na ní slídit po nepravděpodobných stopách kapiček slin obsahujících aktivní virus i poté, co již dávno vyschly... Jestliže však jsou autoři „pravidel“ a „opatření“ ti samí, kteří doporučovali „kyber sex“, pak se věci začínají objasňovat.

A co říci k liturgickému oblečení? Různé a barevné roušky – s nimiž jsme se dostali až k totemismu – v závislosti na úloze hranou prostými věřícími či novými „kněžími“ virového náboženství, kteří se oblékají do bílého taláru (jakoby slavný koronavirus mohl proniknout kůží...) a samozřejmě nepostradatelné rukavice, důsledně vyrobené v Číně.

Rukavice často naprosto neúčinné a nesmyslné, ba dokonce nebezpečné z hlediska hygieny, navlékané kvůli dodržování nových pravidel masové liturgie, v níž od strachu ze smrti už neosvobozuje Kristus, Cesta, Pravda a Život, Jeho reálně přítomné Tělo a Krev, nýbrž lahvička se spásnou a jen hypoteticky účinnou vakcínou, která s mesiánskou jistotou zachrání lidstvo padlé do bezuzdného imanentismu.

„Křesťanské Zjevení odhaluje Přítomnost – sděluji již citovaný De Corte – Tato Přítomnost není manipulovatelná fantaziemi. Proto je ji třeba tím či oním způsobem odstranit ze skutečnosti. Mysl pak nepotká nic jiného než sebe samu: já sám a to stačí“.

Ostatně, jestliže je útok na Eucharistii provedený nejvíce znesvěčujícími způsoby ústící až do zákazů přijímání v některých státech součástí každodenních zpráv a je těžké ho popírat, vysvětluje se tím možná i odmítání krve, která zachraňuje tělo, tj. transfúze plasmy. Neboť jde o svobodný dar, příliš připomínající onu jinou Krev, která zachraňuje také a zvláště duši. Je technicky nahrazena syntetickou látkou, takže je odpojena od svého původu a zakrývá evidenci vzájemné odkázanosti lidí. Zastiňuje to, že jsme součástí Skutečnosti a Pravdy, které nás přesahují, že jsme závislí a neautonomní, že jsme tvorové milovaní nezaslouženou láskou.

Někteří ateisté a vyznavači scientismu, kteří si nasazují „náhubek“ i tehdy, když řídí sami automobil a kteří denně spotřebovávají celou lahvičku dezinfekce, by se při čtení těchto řádků mohli škodolibě posmívat a označit je za výplod „náboženské předsudečnosti“.

Jim jsou adresována jasná slova Mircei Elideho: „většina lidí bez náboženství není skutečně imunní vůči náboženskému chování, teologiím a mytologiím.“

Foto: Allen Taylor / Unsplash

Je nemožné, aby mysl člověka vytrvala ve víře, pokud v ní nejsou prvotní jistoty objektivního myšlení. Je-li člověk zbaven přirozeného rozumu, může nanejvýš věřit, že věří v Boha, nemá ale víru v Boha!

Často s sebou vlečou celou magicko-náboženskou výbavu, deformovanou až k nepoznání a proto jen těžko rozeznatelnou. (...) Ovšem na takové kamuflované a znetvořené náboženské chování nenarážíme jen v politickém mysticismu: nalézáme je i v oněch hnutích, která se hrdě označují jako laická a tedy protináboženská. (...) V posledním důsledku je tomu tak, že většina lidí bez náboženství stále ještě sdílí pseudo-náboženství a úpadkové mytologie“. Šach! Zásah a potopení.

Když obrátíme pozornost k jinému autorovi, Francouzi René Girardovi, můžeme se přesvědčit o pravdivosti této teze: fenomén byl popsán jako „hon na viníka“, při němž se společný hněv obrací na jisté skupiny a který není z náboženského hlediska ničím jiným než hledáním „obětního beránka“, tedy nevinné oběti, označené jako zdroj veškerého zla a obětované na oltáři spásy společnosti. Vzpomeňme si na hon na čarodějnice a na jisté skupiny, které byly v určitých dobách, zvláště v protestantském a tedy gnostickém prostředí, volány k zodpovědnosti za vypuknutí epidemie.

Girard upozorňuje, že tomuto fenoménu masového násilí lze čelit jen tam, kde se přijímá křesťanské Zjevení (které odhaluje „věci skryté od založení světa“) a opět se mu dává průchod v okamžiku, kdy ustupuje křesťanství a s ním i opakování rituální Oběti, při níž je Kristus Beránkem, dokonalou obětí, která zachraňuje celé lidstvo.

To samé zastává i Voegelin, když zdůrazňuje, že masová gnostická hnutí se mohou šířit pouze díky krizi křesťanství jako jediného pravého náboženství.

Voegelin dokonce vidí v moderním gnosticizmu oddálení se od pravé víry a její znetvoření, poněvadž je považována za příliš složitou pro život a její osvojení v životě je vnímáno jako příliš komplikované. Proto je na její místo uvedena falešná a méně náročná náhražka; před pevnou a silnou pravdou se upřednostní falešná, avšak snesitelnější konstrukce, která přináší iluzorní jistoty, jež jsou ale bezprostřední.

Zdá se nám, že tato teze, podle níž je gnosticizmus v jistém smyslu odvozen od křesťanství (fakticky se mluvilo o post-

křesťanské gnózi), se však musí konfrontovat s realismem: je-li pravda, že žijeme v době krize Víry, která je patrná zvláště na Starém Kontinentě, kde dochází ke stále většímu odkřesťanštění, musí být důvody této krize, vyjadřující se v nástupu gnóze, ztotožněny s úpadkem rozumu. Jde o krizi dobrého fungování rozumu, která se projevuje i v rovině Víry, neboť „*fides et ratio*“ jsou souputníky na cestě zvané „*logiken latreia*“, pozvedání rozumu k Bohu, jak o něm hovoří svatý Pavel a jak se o něm zmiňuje Římský Kánon.

Když se chvěje rozum, chvěje se i víra

Křesťanská víra totiž předpokládá realistický režim inteligence, schopnost lidského ducha uchopit bytí věcí. De Corte k tomu říká: „naše myšlení může dosáhnout Boha přirozeným způsobem pouze v případě, že je objektivní, že dosahuje k realitě jsoící nezávisle na jejím myšlenkovém uchopování“. Je nemožné, aby mysl člověka vytrvala ve víře, pokud v ní nejsou prvotní jistoty objektivního myšlení.

Je-li člověk zbaven přirozeného rozumu, může nanejvýš věřit, že věří v Boha, nemá ale víru v Boha! Proto „lockdown rozumu“ působí krizi pravé víry, jejímž důsledkem je příklon ke gnosticizmu. „Víra se chvěje, neboť se chvěje rozum,“ dodává De Corte.

K překonání této krize Voegelin nepředkládá žádné jiné opatření než pevný odpor proti boření řádu, aristotelský realismus přejatý Tomášem Akvinským: to dovolí návrat k objektivitě prostřednictvím obnovy správného fungování rozumu. Rozum se sylogistickým způsobem propracovává až k odhalení existence Boha a dochází mu, že musí uznat pravdivost Zjevení.

Zbytek je pak dokonán Milostí a darem Víry, jejíž zakořeňování ve společenském prostoru je úkolem kléru. Ten však často selhával tváří v tvář utrpení a smrti a podléhal gnostickému myšlení, které se vlomilo i do Církve, jak nedávno ukázal emeritní papež Benedikt XVI., když hovořil o tom, co se vyučovalo v seminářích (zvláště těch evropských) od 60. let minulého století.

Foto: BIMKA VLADIMIR / Člověk a Víra

Jedná o náboženskou válku proti přirozenému rozumu. Náboženství je tu bez Boha, jediným Bohem se stalo Já.

Jestliže gnostická hnutí vždy směřují k sebezničení, protože nejsou zakořeněna ve skutečnosti, jíž naopak oponují, a jestliže vyvolávají válku vedoucí k dramatům na bitevním poli, z něhož nevychází živá, má každý povinnost navrátit se k pravé skutečnosti tím, že začne používat svůj přirozený rozum a svědčit, že existuje pravda, že Pravda s velkým „P“ se nám odhalila, a že pravda s malým „p“ je pro nás dostupná.

Jednou z těchto „malých“ pravd je i to, že se nacházíme v epoše plného gnostického běsnění. Politický a právní gnosticismus, který vládne v našem veřejném životě, znetvořuje pravou skutečnost státu jakožto přirozeně jsoucí

entity, jejíž základy nejsou voluntární či smluvní a vstupuje v dokonalou alianci se scientismem, tj. s degenerací opravdové vědy, neboť odmítá realitu v její objektivní podobě.

Kvůli převládnutí scientismu, k němuž došlo i z důvodu ústupu „katechontické“ role politiky (a tedy i státu), se vědec považuje za „mága“ konajícího „zázraky vědy“ a za držitele „luciferské“ moci nad přírodou, která mu náleží díky znalostí skrytým před očima druhých. „Zaujímá první místo v moderní civilizaci, v níž nahradil kněze.“ Proto „to již není křesťanství, které by nás mělo zachránit, stačí k tomu věda“, doplňuje Etienne Gilson.

Byla to válka

Již bylo řečeno, že události okolo COVIDU měly válečnou povahu. Šlo však o válku mnohem hlubší a širší. Neboť se jedná o náboženskou válku proti přirozenému rozumu. Náboženství je tu bez Boha, jediným Bohem se stalo Já. V této válce není nepřítelem vír. Je jím Pravda, vtělené Slovo. A následkem toho i lidská bytost učiněná k obrazu a podobě Boha.

Pro vítězství je třeba návratu k přirozenému rozumu, který je předpokladem nalezení pravé víry.

Uprostřed těchto událostí musí Evropa, sevřená mezi Čínou a USA, nalézt sebe samu a vrátit se ke své totožnosti a ke svým kořenům.

Je pravděpodobné, že to nemůže a nechce učinit Evropská unie, která představuje technokratickou a byrokratickou degeneraci zcela jiného typu „evropského“ myšlení a která se dnes nalézá v bezprecedentní krizi, v níž zápasí o prevenci pandemické virové náboženství s jiným falešným náboženstvím, se stále tupějším a slepějším neoliberalismem. Je to unie rozháraných egoismů kolísající mezi scientistickým mesianismem a kultem Mamonu.

Možná to budou moci učinit Evropané, pokud znovu zaměří svůj pohled ke třem vrškům – Akropoli, Kapitolu, Golgotě – a opět se začnou napájet z trvalých zdrojů Atén, Říma a Jeruzaléma. Pak budou rovněž moci znovu objevit úlohu, funkci a neodstranitelnou přítomnost pravého státu a politického společenství, které jsou přirozeným důsledkem lidské přirozenosti.

Luca de Netto
marcosatt.com

Přeložil Roman Cardal

Marco Tosatti
advokát a novinářský redaktor

dokončení ze str. 8

ho dědictví rozvíjelo hlavně ve Španělsku a Španělském Nizozemí. Teprve v roce 1611, kdy španělští dominikáni založili univerzitu v Manile, se jeho díla rozšířila do Nového světa a odtamtud na Dálný východ. Ve dvacátém století vzkvétal tomismus v Evropě i ve Spojených státech a Japonec Yoshinori Inagaki je příkladem znovu oživeného asijského tomismu.

Nejenže lze Akvinského dědictví nalézt po celém světě, ale mělo také dopad na všechny oblasti vysokoškolského vzdělávání. V desetiletích bezprostředně následujících po Akvinského smrti tomisté nadále vítali zavádění Aristotela na Západ, a tak zpochybnili mnoho „jasných teologických pravd“. Později v šestnáctém století odpovídali některé na námitky vznesené protestantskými reformátory proti církevnímu učení o ospravedlnění, svátostech a povaze samotné církve, zatímco jiní rozvíjeli teoretické základy současného mezinárodního práva. Od začátku tedy Akvinský inspiroval diskuze, sahající od mystické teologie po kosmologii a od politické teorie po osobní morálku. Ti, kdo ho následovali, sdíleli bez ohledu na rozdíly mezi nimi základní přesvědčení, že přemýšlet a učit a psát *ad mentem S. Thomae Aquinatis* je jistě uveďte do pravdy křesťanské víry a lidské osoby. Tento vliv se vztahuje i k naší době: bylo by nemožné porozumět debatám a dokumentům Druhého vatikánského koncilu, aniž bychom se obeznámili s hlavními tezemi, které se rozvinuly během téměř sedmi století skrze tomistické diskuze.

Z tohoto rozsáhlého odkazu se dozvídáme něco důležitého o teologii i o filozofii. Na jedné straně zjišťujeme, co činí teologii právě tím „slovem o Bohu“. Na druhé straně poznáváme, že filozofie přitahuje lidského ducha směrem k „výškám, na jaké by lidská mysl nikdy nedokázala pomyslet“.

Akvinský zastával předpoklad, že by veškeré teologické spisy měly vyjadřovat jednotu božské pravdy; jeho vlastními slovy je teologie jako otisk božského poznání ve stvořené mysli. Protože pochopil toto spojení, byl by odmítl dnešní tendenci považovat teologii za soustavu

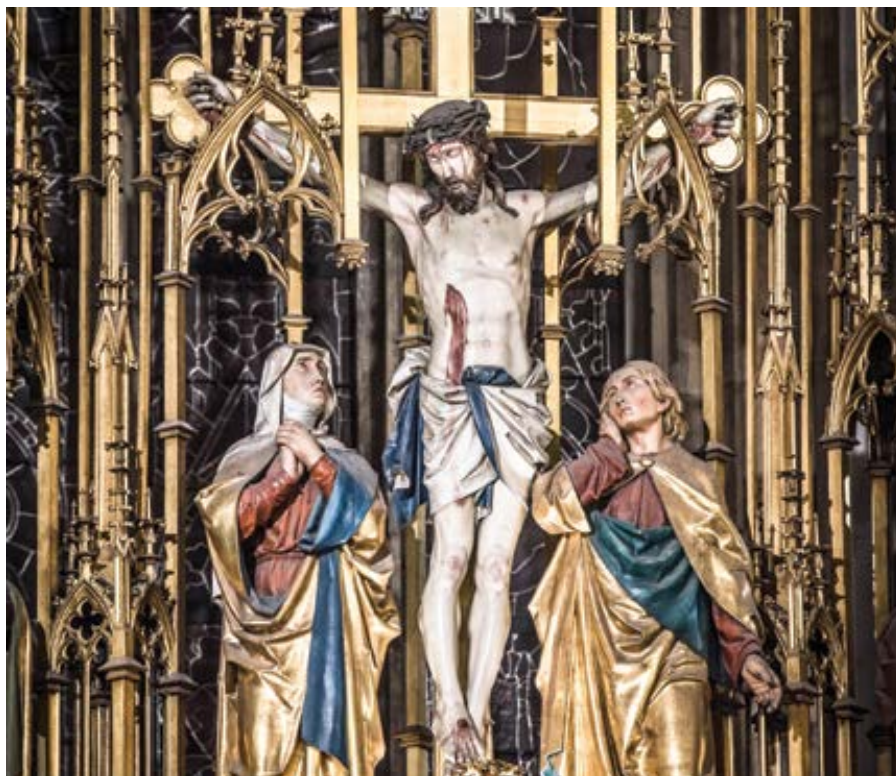

Foto: © David Sís / Člověk a Víra

Přirovnal všechno, co napsal, ke slámě, a dával přednost tomu, aby poznal Pána Ježíše. Ten mluvil s Tomášem z krucifixu: „Dobře jsi o mě psal, Tomáši! Co by sis přál?“ Odpověděl mu: „Non nisi te, Domine.“ Jen tebe, Pane Ježíši.

různých oborů specializovaného výzkumu, jejichž jednota má jediný cíl – podporovat křesťanskou službu. Místo toho považoval teologii za samostatnou božskou vědu o Bohu, která je schopna vyjádřit jediné božské poznání, vládnoucí bez omezení všemu, co existuje. Jinými slovy byl Akvinský přesvědčen, že nejlepší teologie odráží jednoduchost Boha, jehož poznání sebe sama zůstává jediným zdrojem veškeré pravé moudrosti.

Akvinského vlastní kompozice příliš nepasují do moderních kategorií, které teologové používají ke klasifikaci a popisu své práce. Podle nich nebyl Akvinský ani výzkumníkem, ani teoretikem. Faktem však zůstává, že oceňoval jednotu pravdy, pramenící z božské jednoduchosti, a byl by hluboce odpuzován protichůdnými pravdami, jež produkují teologové uplatňující své odborné znalosti

v jedné nebo druhé teologické disciplíně. Protože také pochopil, že teologie je o uspořádání pravdy vůči jediné Pravdě a ne o sestavování faktů v mnoha různých oblastech, žádné z jeho děl neodpovídá literárnímu žánru encyklopedie. Je ovšem vždy na aktuálním výzkumu, aby pozměnil, co bylo až do tohoto okamžiku považováno za pravdivé. Jinak řečeno, Akvinský rozpoznal formální rozdíl, který odlišuje teologii jako božskou vědu od religionistiky jakožto lidské vědy. Ta je vždy vázána limity, které spočívají ve spoléhání se na čistě racionální formu výzkumu. V ostrém kontrastu proti tomu pohání teologa něco většího.

Specifické pojetí jednoty teologie nezabránilo Akvinskému rozvíjet znalosti v různých formách teologické a filozofické tvorby. Nepočítaje jeho starší výklady některých starozákonních knih – Izaiáše,

Foto: ersi / Pixabay

Racionalismus nepřipravuje mysl k tomu, aby uvěřila, že Bůh poslal svého Syna na svět, aby byl jeho cestou, pravdou a životem.

Jeremiáše a Knihy nářků –, které sepsal během studia s Albertem Velikým v Kolíně nad Rýnem, vytvořil Akvinský během své relativně krátké profesionální kariéry (1252–1273) soubor literatury, který zahrnuje díla všech žánrů: teologické syntézy, sporné otázky, biblické komentáře, komentáře k Aristotelovi, komentáře k jiným klasickým dílům běžně používaným na středověkých univerzitách, polemické spisy, pojednání o konkrétních tématech, dopisy a odpovědi na žádosti o znalecké posudky k zvláštním otázkám, liturgická díla, kázání a modlitby. Celkově vzato je to bohatá řada publikací na jednoho muže ze třináctého století, kterou napsal v období necelých dvaceti let, a to i když vezmeme v úvahu skutečnost, že mu občas pomáhali až čtyři sekretáři. Sám Akvinský by samozřejmě nesouhlasil. Ke konci svého života přirovnal všechno, co napsal, ke slámě, a stejně jako sv. Pavel dával přednost především tomu, aby poznal Pána Ježíše, který podle docho-

vaných zpráv sám mluvil s Tomášem z krucifixu visícího v kapli sv. Mikuláše: „Dobře jsi o mě psal, Tomáši! Co by sis přál?“ Ten mu odpověděl: „*Non nisi te, Domine.*“ Jen tebe, Pane Ježíši. Protože jeho vlastní „slova o Bohu“ přitahovala Akvinského zpět k Bohu, církev vidí v tomto dominikánovi model skutečného teologa.

Zároveň se z Akvinského odkazu můžeme poučit o významu filozofie pro uskutečňování teologického výzkumu. Na počátku minulého století, kdy oživení zájmu o Akvinského, iniciované papežem Lvem XIII., dosáhlo plné síly, rozhodly některé církevní autority, že by bylo užitečné vyjádřit Akvinského filozofické zásady ve formě krátkých tezí nebo výroků. Ačkoli byl tento cíl, učiněný v důsledku modernistické krize, zaměřený spíše na podporu spolehlivé pedagogiky než na vytvoření omezené ideologie, církev dala kvazi-oficiální uznání Dvaceti čtyřem te-

zím, jejichž smyslem bylo ztělesňovat základy realistické filozofie, kterou lze najít v Akvinského spisech.

Můžeme naznačit pouze některé z hlavních pozic, které toto úsilí podpořilo. Tomistického filozofa lze nejlépe popsat jako metafyzického realistu, který závěry idealismu i pozitivismu považuje za neobhajitelné, přinejmenším v jejich klasickém vyjádření. Pozdní tomista popírá existenci univerzálních idejí, přinejmenším ve stvořených myslích, zatímco raný odmítá epistemologický princip, že v intelektu neexistuje nic, co by nebylo dříve ve smyslovém poznání. V přirozené filozofii brání tomisté realismus stvoření nebo to, co by někteří teologové mohli označit za skandál stvoření. V přirozené teologii zastávají tomisté přesvědčení, že z viditelných věcí vesmíru může lidská mysl poznat existenci Boha, který požívá své vlastní soustavné plnosti čistého skutečného bytí a který nemá žádné omezení jakéhokoli druhu, protože v něm nezůstává nic potenciálního. Žádný tvor nemá tento status čistého bytí, a proto se tomisté hlásí v metafyzice k tomu, co otec James Weisheipl nazývá „rušivým odlišením“ mezi esencí a existencí, což s sebou v důsledku přináší přesvědčení, že každé stvoření závisí na skutečnosti vypůjčené existence. Tomisté uvažují pouze z hlediska analogické predikace, takže metafyzické pojetí bytí je analogicky, nikoliv jednoznačně, aplikováno na Boha, substance a akcidenty. V morální filozofii také argumentují prvenstvím inteligence při určování toho, co je pravda v morálním životě. Zatímco někteří tomisté se ve filozofii hlásí k jiným tezím, tento stručný soupis filozofických názorů zastává každý myslitel, který tvrdí, že stojí v historické kontinuitě s učením Tomáše Akvinského.

Můžeme rozumět rozhodnutí Svatého stolce prosazovat Akvinského filozofické hledisko s odkazem na tradiční vyličení encykliky papeže Lva XIII. z roku 1879, *Aeterni Patris*: „O oživení křesťanské filozofie v katolických školách v souladu se smýšlením andělského učitele svatého Tomáše Akvinského.“ Encyklika sama o sobě tento titul nenese, ale papež Lev ji takto popsal v následujícím roce, když prohlásil svatého Tomáše za patro-

Touha poznat pravdu, kterou Bůh vložil do lidského srdce, nezmizí, stejně tak ani dvě křídla víry a rozumu, na nichž lidský duch stoupá k rozjímání o této pravdě.

na studia na katolických školách.

Odkaz na „křesťanskou filozofii“ připomíná, že novotomismus, jak byl později nazýván, byl církví propagován v reakci na rozšířené používání karteziánských filozofických příruček v křesťanském vzdělávání. Zvláště se to dotklo seminární formace, a toto uvědomění vyvolalo opodstatněné obavy, že se nová generace kněží ocitne nejen neobeznámená s integritou katolické víry, ale také v pokušení oddělit pravdu od zkušenosti.

Racionalismus nepřipravuje mysl k tomu, aby uvěřila, že Bůh poslal svého Syna na svět, aby byl jeho cestou, pravdou a životem. Připomeňme, jak potvrdil papež Jan Pavel II., že Akvinský vytvořil filozofii toho, „co je“, nikoli toho, „co se zdá být“. Realita nabízí mnohem více k filozofování než něco, co se zdá být. Papež Lev chtěl vzdálit církevní myšlení od fascinace zdánlivým, které uchvátilo evropské myšlení v moderním období, a zpětně můžeme vidět, že jeho iniciativa podpořila rozkvet katolického intelektuálního života.

Akvinský byl zdrojem inspirace pro teologii a filozofii, která vzkvétala v katolických kruzích v období mezi dvěma světovými válkami, a jeho učení se nadále dostávalo papežských schválení i po Druhém vatikánském koncilu. Papež Pavel VI. využil slavnosti u příležitosti sedmistého výročí Akvinského smrti v roce 1974 k tomu, aby ocenil „autentickou věrnost Tomáše“. Revize Kodexu kanonického práva z roku 1983 chválí Akvinského jako mistra, který může vést studenty teologie k hlubokému proniknutí do tajemství spásy (CIC 252, § 3). O několik let dříve se stejné téma objevilo v apoštolské konstituci z roku 1979 *Sapientia Christiana* (zejména č. 71 a 80), která v současné době řídí správu církevních univerzit a fakult (Apoštolská konstituce Jana Pavla II. *Sapientia Christiana* je v současné době nahrazena novou apoštolskou konstitucí o církevních univerzitách a fakultách papeže Františka

Veritatis gaudium z 8. 12. 2017, která nabyla účinnosti počátkem akademického roku 2018/2019 – pozn. red.). A konečně encyklika Jana Pavla II. z roku 1998 znovu potvrzuje důvěru, kterou církev vkládá do Akvinského jako myslitele, schopného vést lidi k poznání pravdy. Ačkoli *Fides et Ratio* nevynucuje žádnou věrnost určitému souboru filosofických tezí, odsuzuje ty intelektuální postoje, které věrnost Akvinského učení zapovídá: eklekticismus, historismus, scientismus, pragmatismus a nihilismus.

Ve *Fides et Ratio* papež také uznal trvalou originalitu Akvinského přístupu jak k přemýšlení o pravdě, kterou Bůh zjevil v Kristu, tak k vyjádření harmonií, které vzniknou, jakmile je rozumné bytosti umožněno přemýšlet o tom, co „oko nevidělo“ (Izaiáš 64,4). Co je možná ještě důležitější pro získání uznání ve druhém tisíciletí, papež také citoval svatého Tomáše „kvůli vztahu, který uměl navázat v dialogu s arabským a židovským myšlením“ (č. 43). Akvinský vždy ctěl pravdu, ať už byl její zdroj jakýkoli. Není divu, že papežové pro něj vyhradili význačný epiteton „apoštol pravdy“.

Akvinského hluboká láska k Vtělení z něj dělá stále věrného průvodce, který chrání křesťanskou církev před chybami, narušujícími její vyznání evangelia Ježíše Krista. Akvinský věděl, že jelikož se Bůh rozhodl zachránit lidské pokolení posláním svého jediného Syna do podoby hříšného těla, Kristova církev je zavázána usmířit lidské a božské. Akvinský nás učí, jak správným způsobem nahlížet stvoření světa s novým stvořením evangelia. Můžeme tedy předpokládat, že na konci tohoto milénia bude stále patřit mezi postavy, které nejvíce ovlivnily průběh lidské intelektuální činnosti. Touha poznat pravdu, kterou Bůh vložil do lidského srdce, nezmizí, stejně tak ani dvě křídla víry a rozumu, na nichž lidský duch stoupá k rozjímání o této pravdě. Tomáš Akvinský osvětluje dynamiku tohoto letu k vyšším.

DĚKUJI OTČE!

Děkuji otče, že denně obětujete svůj život Kristu, abyste oslavoval Boha svou službou bližním a vedl je k věčné spáse. Děkuji za Vás Nejsvětějšímu Bohu a modlím se, aby Vás Pán na přímluvu Blahoslavené Panny Marie posiloval ve víře, naději a lásce.

Chcete-li vyjádřit vděčnost knězi, který Vám v životě pomohl, můžete vložit své poděkování na stránku <http://rcmonitor.cz/dekujiotce> nebo jej zaslat na adresu redakce.

Miroslav Maňásek Český Dub

Děkujeme panu děkanovi za péči o naše duše: mše svaté, udělování svátostí, pravověrná kázání. Dále za starosti o více kostelů a kaplí. Za příklad obětavého kněžského života.

Vděční farnici z Hodkovic, Českého Dubu, Světlé pod Ještědem

Jan Gerndt Praha–Zbraslav

Chtěl bych Vám poděkovat za Vaše plné nasazení v době pandemie, že jste se nenechal svázat strachem z možné nákazy a postavil se ke koronaviru čelem a obstál jste jako výborný pastýř. Péče o naše duše z Vaší strany byla vždy výborně zajištěna. Děkuji za mnohé farníky.

Miroslav Váňa

Romanus Cessario O.P.
First Things
Přeložila Michaela
Vošvrđová

Romanus Cessario O.P.
profesor systematické teologie v semináři
svatého Jana v Brightonu v Massachusetts

ČAS, KTERÝ JSEM STRÁVIL VE VĚZENÍ

Na vězeních je mnoho dobrého. Jsem si však jistý, že někdy může být vězení peklem na zemi. Já jsem měl to štěstí, že jsem byl v bezpečí a bylo se mnou dobře zacházeno. Velký dojem na mě dělala profesionalita dozorců, víra vězňů a přítomnost smyslu pro morálku dokonce i na těch nejtemnějších místech.

Třináct měsíců jsem strávil na samotce, deset ve vězení Melbourne Assessment a tři ve vězení Barwon. Vězeňským oděvem v Melbourne byla zelená tepláková souprava, ale v Barwonu jsem dostal zářivě červené kardinálské barvy. Navzdory své nevině a nesouvislostem v obžalobě podané státním zástupcem jsem byl v prosinci 2018 odsouzen za sexuální zločiny, které jsem měl spáchat na dětech. Nakonec (v dubnu letošního roku) australský nejvyšší soud jednomyslným rozhodnutím mé odsouzení zrušil. Mezitím jsem nastoupil svůj šestiletý trest.

V Melbourne jsem obýval celu číslo jedenáct v bloku 8 na pátém patře. Cela byla asi sedm či osm metrů dlouhá a přibližně tři metry široká, byla v ní jenom postel napevno přimontovaná k podlaze, ne příliš silná matrace a dvě příkrývky. Nalevo od vchodu byly nízké police s rychlovarnou konvicí, televizorem a místem, kde se dalo jíst. Naproti přes úzkou uličku bylo umyvadlo s teplou a studenou vodou a sprcha. Na rozdíl od mnoha luxusních hotelů byla na zdi nad postelí pořádná lampička na čtení. Jelikož mi pár měsíců před nástupem do vězení operovali kolena, chodil jsem zpočátku o holi a dostal jsem vysoké polohovací křeslo, což bylo požehnání. Zdravotní předpisy vyžadují, aby každý vězeň denně strávil hodinu venku a mně v Melbourne povolili dvě a půl hodiny. Nikde v bloku 8 nebyla průhledná okna, takže z cely jsem mohl rozeznat, zda je noc či den, ale nic víc. Nikdy jsem nepotkal žádného z jedenácti dalších vězňů.

Ale slyšel jsem je. Blok 8 má dvanáct malých cel podél vnější stěny a „hluční“ vězni jsou umístováni na jeden konec

Foto: Kerry Myers / flickr

Byl jsem izolován kvůli mé vlastní ochraně, jelikož ti, kdo byli odsouzeni za pohlavní zneužívání dětí, především kněží, bývají ve věznicích terčem fyzických útoků a týrání.

chodby. Já jsem byl v cele na konci zvaném „Toorak“, pojmenovaném podle melbournského předměstí, který byl naprosto stejný jako hlučný oddíl, ale obvykle bez rachotících a křičících vězňů, kteří tak dávající najevo úzkost a hněv, a jsou zničeni drogami, především metamfetaminem. Divil jsem se, že tak dlouho vydrží tlouct pěstit, ale dozorce mi vysvětlil, že kopají nohama jako koně. Někteří svou celu vyplavili nebo ji zaneřádili. Občas byla povolána četa se psy nebo někomu museli dát uklidňující injekci. První noc jsem měl pocit, že slyším plakat nějakou ženu. Další vězeň zase volal svou matku.

Byl jsem izolován kvůli mé vlastní ochraně, jelikož ti, kdo byli odsouzeni za pohlavní zneužívání dětí, především kněží, bývají ve věznicích terčem fyzic-

kých útoků a týrání. Já jsem toto zacházení zažil pouze jednou, když jsem byl v jednom ze dvou cvičišť oddělených od sebe vysokou zdí, v níž byl otvor ve výši hlavy. Když jsem procházel kolem, někdo na mě tímto otvorem přes drátěný plot plivl a začal mi nadávat. Překvapilo mě to, proto jsem se vrátil k otvoru, abych se útočníkovi postavil a pokáral ho. Ztratil se mi z dohledu, ale stále mi nadával, častoval mě výrazy jako „černý pavouk“ a dalšími nelichotivými slovy. Poté, co jsem ho pokáral, jsem už mlčel, ale později jsem si stěžoval, že nebudu chodit cvičit, pokud tento člověk bude ve vedlejší části cvičiště. Následujícího dne mi velitel bloku řekl, že onen mladý útočník byl přestěhován, protože provedl jinému vězni „něco ještě horšího“.

Při několika příležitostech během

TRADICE OTCŮ

Foto: Ichigo121212 / Pixabay

Antipatie vězňů vůči pachatelům pohlavního zneužívání mladistvých je zajímavým příkladem přirozeného zákona vycházejícího z temnoty. Všichni jsme v pokušení opovrhovat těmi, které považujeme za horší, než jsme my.

doby, kdy jsme byli od 16:30 do 7:15 zamčeni v celách, mi ostatní vězni spílali a nadávali. Jednou večer jsem zaslechl hlasitou hádku o tom, zda jsem vinen. Ten, kdo se mě tehdy zastával, řekl, že je připraven bránit člověka, za kterého se veřejně postavili dva premiéři. V názorů na mou vinu či nevinu se vězni dělili stejně jako většina australské společnosti, zatímco média byla až na několik zářných výjimek ostře nepřátelská. Jeden člověk, který strávil ve vězení desítky let, mi napsal, že jsem první odsouzený kněz, o kterém slyšel, že má podporu mezi vězni. A na bloku 3 v Barwonu se mnou spoluvězni jednali laskavě a přátelsky. Většina dozorců v obou věznicích uznávala, že jsem neviný.

Antipatie vězňů vůči pachatelům pohlavního zneužívání mladistvých je v anglojazyčném světě zajímavým příkladem přirozeného zákona vycházejícího z temnoty. Všichni jsme v pokušení opovrhovat těmi, které považujeme za horší, než jsme my sami. Dokonce i vrazi opovrhují těmi, kdo ubližují mladistvým. Ač to zní ironicky, toto opovržení není úplně zlé,

protože je vyjádřením víry v existenci správného a nesprávného jednání, dobra a zla, která se ve vězení často překvapivě objevuje.

Mnohokrát jsem v bloku 8 ráno slyšel muslimské modlitební zpěvy. Jindy byli muslimové poněkud laxní a nezpívali, ale pravděpodobně se modlili potichu. Výrazy, které ve vězení zaznívaly, byly hrubé a často se opakovaly, ale zřídka jsem zaslechl klení nebo rouhání. Vězeň, se kterým jsem o tom hovořil, se domníval, že tato skutečnost je spíše známkou víry než projevem Boží nepřítomnosti. Mám podezření, že muslimští vězni rouhání netolerují.

Psalí mi vězni z mnoha vězení, někteří pravidelně. Jeden z nich byl muž, který postavil oltář ve věznici Pentridge, kde jsem v roce 1996 sloužil vánoční mši, než byla tato věznice zavřena. Jiný mi jen sděloval, že je ztracený a jakoby tápe v temnotě. Ptal se, zda bych mu mohl poradit nějakou knihu. Doporučil jsem mu, aby si přečetl Lukášovo evangelium a začal číst 1. list Janův. Další byl muž hluboké víry a ctitel Padre Pia z Pietrelci-

Ze spisu „O jednotě církve“ (De catholicae Ecclesiae unitate), nejobsáhlejšího díla sv. Cypriána, biskupa a mučedníka (†258): Caput XIV. Schismatis crimen nec sanguine abluitur

Takoví i kdyby byli umučeni při vyznání jména, tato poskvrna ani krví není smyta. Nevyhladitelná a těžká vina nespornosti ani utrpením není očištěna. Nemůže být mučedníkem ten, který není v Církvi. Království nebude moci dosáhnouti ten, který opustil tu, jež má vládnouti. Kristus nám dal pokoj, přikázal nám být jednoho srdce a jedné mysli, neporušené a nedotčené úmluvy přátelství a lásky poručil zachovávat. Nemůže se prokázat za mučedníka ten, který se nedržel bratrské lásky.

Tak učí a dosvědčuje apoštol Pavel řka: „A kdybych měl víru, tak že bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, nic nejsem. A kdybych rozdal na pokrm chudých veškerý majetek svůj, a kdybych vydal tělo své ke spálení, lásky však kdybych neměl, nic nedokážu. Láska je velkomyslná, láska jest dobrotivá, láska nezávidí, nečiní zlé, nenadýmá se, neroztrpčuje se, nemyslí na zlé. Všecko miluje, všemu věří, všeho se naděje, všecko snáší. Láska nikdy nepomíjí.“ (1Kor 13, 2–8)

Nikdy, praví, nepomíjí láska. Neboť tato vždy bude v království. Tato navěky bude trvati jednotou bratrství s ní spojenou. Ke království nebeskému nedojde nespornost. K odměně Kristově, který řekl: „Toto jest přikázání mé, abyste se milovali vespolek, jakož já miloval jsem vás“ (J 15, 12), nemůže náležeti ten, který lásku Kristovu zrádnou nesporností zranil.

„Kdo nemá lásky, nemá Boha“ – praví svatý apoštol Jan. „Bůh jest láska, kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh přebývá v něm.“ (J 4, 16) S Bohem nemohou zůstat ti, kteří nechtějí být v církvi Kristově jednomyslní. I když budou hořeti, vrženi na pospas plamenům a ohni, nebo položí své životy dravé zvěři, nebude to koruna víry, ale trest zrady; nebude to slavný příchod zbožné statečnosti, ale zánik zoufalosti. Takový může být zabit, ale nemůže být korunován. I on se zná ke křesťanství, jako ďábel často se umí stavět jako by byl Kristem. O čemž Pán předpovídá řka: „Mnozí přijdou ve jménu mém říkajíce: Já jsem Kristus a mnohé svedou.“ (Mk 3, 6) Jako není Kristem ten, kdo by třebaš jeho jménem sváděl, tak ani za křesťana nemůže býti pokládán ten, který nevytrvává v pravdě jeho evangelia a víry.

ny. Ve snu se mu zdálo, že mě propouštějí. Ukázalo se však, že to bylo předčasné. Další mi napsal, že mezi starými kriminálníky panuje shoda, že jsem nevinný a že mi obvinění „přišili“ – a dodal, že je zvláštní, že kriminálníci poznají pravdu a soudci nikoli.

Stejně jako je tomu u většiny kněží, i mě má práce přivedla do kontaktu s velkým spektrem lidí, takže mě vězňové nepřekvapovali. Příjemným překvapením byli dozorcí. Někteří byli přátelští, jeden či dva měli sklon být nepřátelští, ale všichni se chovali profesionálně. Kdyby dozorcí zarytě mlčeli jako strážci, kteří celé měsíce hlídali kardinála Thuana zavřeného na samotce ve Vietnamu, bylo by to mnohem těžší. Sestra Mary O'Shannassy, která již pětadvacet let slouží jako katolická kaplanka v Melbourne a odvádí skvělou práci – jeden muž odsouzený za vraždu mi řekl, že z ní má trochu strach! –, uznala, že blok 8 má dobrý personál a je řádně spravován. Poté, co bylo zamítnuto mé odvolání u vrchního soudu státu Victoria, zvažoval jsem, že se už k australskému nejvyššímu soudu neodvolám, neboť jsem se domníval, že když soudci prostě budou držet při sobě, není nutné, abych se účastnil této nákladné šarvády. Ředitel věznice v Melbourne, muž vyšší než já a skvělý charakter, na mě naléhal, abych vytrval. Povzbuzoval mě a já jsem mu za to vděčný.

7. dubna ráno státní televize oznámila rozhodnutí nejvyššího soudu v mém případě. Sledoval jsem Channel 7, kde překvapený mladý reportér informoval Austrálii o mém osvobození a poté ztichl, zcela zmatený jednohlasným rozhodnutím sedmi porotců. Tři vězňové z našeho bloku mi blahopřáli a brzy nato jsem byl propuštěn do světa, který byl uzavřen v karanténě kvůli epidemii koronaviru. Moje cesta byla bizarní. Z Barwonu do karmelitánského kláštera v Melbourne mě sledovaly dvě helikoptéry s novináři a následujícího dne mě celých 800 kilometrů do Sydney doprovázela dvě reportéřská auta.

Foto: Zbyněk Šišpera / Člověk a Víra

Život ve vězení mě připravil o všechny výmluvy, že mám příliš mnoho práce, než abych se mohl modlit, a můj pravidelný modlitební rozvrh mě velmi posiloval.

Pro mnohé je čas strávený ve vězení příležitostí k přemýšlení a úvahám o základních pravdách. Život ve vězení mě připravil o všechny výmluvy, že mám příliš mnoho práce, než abych se mohl modlit, a můj pravidelný modlitební rozvrh mě velmi posiloval. Od prvního večera jsem se modlil breviář (přestože bylo liturgické mezidobí) a každý týden jsem přijímal eucharistii. Pětkrát jsem měl příležitost účastnit se mše, i když jsem nemohl celebrovat – což mě trápilo obzvláště o Vánocích a Velikonocích.

Podpírala mě moje katolická víra, hlavně pochopení, že moje utrpení nemusí být zbytečné, ale že se může spojit s utrpením našeho Pána. Nikdy jsem se necítil opuštěný, neboť jsem věděl, že náš Pán je se mnou – přestože jsem nerozuměl tomu, co po většinu oněch třinácti měsíců dělal. Po mnoho let jsem hovo-

řil o utrpení a tvrdil, že dokonce i Boží Syn procházel na této zemi zkouškami. A nyní mě tato skutečnost utěšovala. Modlil jsem se za přátele i nepřátele, za mé příznivce a rodinu, za oběti pohlavního zneužívání a za své spoluvězně a dozorce.

*George kardinál Pell
First Things
Přeložil Pavel Štíčka*

*George kardinál Pell
emeritní prefekt vatikánského
Ekonomického sekretariátu*

Nikdy jsem se necítil opuštěný, neboť jsem věděl, že náš Pán je se mnou.

ABY SE NÁM NIC NESTALO...

(aneb antiamen)

Tuto prosbu slychávám při téměř každé modlitbě z úst malých a i větších kluků, když spolu v létě táboříme. Jednou už jsem jim to přátelsky vytýkal. Chápu jejich starost a volání po Boží ochraně před zlem, která k člověku patří, ale to vyjádření je přece jen příliš povšechné. Ani na táboře, ani v životě totiž nejde o to, aby se nikomu nic nestalo. Naopak z tábora má kluk přijet a životem člověk projít změněn, něco se má stát, něco má prožít, něčím být pohnut (jak citově, tak z místa na místo, tak třeba ve svém názoru nebo postoji). K čemu by byly společně strávené chvíle bez dobrodružství, bez uvedení touhy v čin, bez napínání tětív, bez tužení těla i ducha, bez překračování hranic rizika do neznámých zákoutí, bez stmelujících průšvihů a lapálií?

Malé i velké životní události jsou obchodováním s hřivnami, něco utratím, něco vydělám, utřím modřiny a šrámy, vytěžím zkušenosti a ostruhy, obchody se hýbou, něco se děje, žiju. No pain, no gain. Neobchoduju-li, nežiju. Bacha na zakopání hřiven.

Vrátím-li se v myšlenkách z tábora do celé reality, nemohu nenarazit na totéž. Svět je doslova zachvácen výkřikem „Aby se nám nic nestalo!“, jakýmsi „antiamen“, a sevřen divnou křečí, v níž na jednu stranu autority pod diktátem předběžné opatrnosti zmrazují, konzervují a činí strnulým jakýkoli náznak života (tedy pravého života, který sám o sobě znamená, že se něco děje), na druhou stranu neváhá ve jménu toho vyhlášovat ty nejabsurdnější války. Posuďte jaké nesmysly nám dnešek servíruje: Někteří ostentativně pochodují proti rakovině – růžové tričko a mašle a jde se. Jiní si i po opadnutí bezprostředního ohrožení rouškami přivírají přívod kyslíku, aby dali najevo, že koronavirus na ně nevyzraje, že s náhubkem jsou jaksi ohleduplnější než druzí. Další si kladou předsevzetí, že do roku 2030 dokáží průměrnou teplotu na planetě snížit o 1,5°C (mimochodem si myslím, že o 1,62°C by bylo určitě as-

Foto: Klečka Michal / Člověk a Vira

poň o 31,4 % lepší než o toho 1,5°C...) – a tak třeba vyhodíme funkční kotel na smetiště, abychom měli ten správný energetický štítek, že. S velkou pompou jsme na ochranu soukromí zavedli slavné GPRD, pardon GDPR (to aby se ve světě, kde všichni ví skoro všechno, ještě vědělo, kdo co ví), a už napochodováváme s trasováním nakažených – pokaždé, aby se nikomu nic nestalo. Pak třeba tahle maličkost – v kolika dětských knížkách západní a někdy i naší provenience je vyobrazen kostel bez kříže na věži? Ano, aby se dětem nic nestalo, aby nebyly dotknuty Boží přítomností, vygumujeme náboženské symboly. Přece je nevystavíme nepřijemným otázkám o smyslu života! Mohli bychom jistě pokračovat.

Jak napsal P. Milan Glaser (19.7.2020 radiovaticana.cz), „globální politika vyhlásila válku lidské smrtelnosti“. Prostě „spolu to zvládneme“, protože „budoucnost je v našich rukách“ a „každý z nás je hrdina“. Jen je to celé tak nějak na úkor svobody. Puritánstvím byla znásilněna ctnost čistoty, a kam jsme to

dopracovali se sexualitou. Nyní byla znásilněna ctnost ohleduplnosti, a jak chráníme život. Smrt a svoboda prostě okecat nejdou, ze života je nevyženeme, i kdybychom se rozkrájeli (přestože se o to pokoušíme, místy i vydatně). Nemůže se nám nic nestát, jsme Bohem postaveni do života, ve kterém musíme volit a ve kterém na nás číhá smrt. Ale: S pomocí Boží to zvládneme, protože budoucnost je v Božích rukách. Amen.

Vojtěch Macek

Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy

#ALLLIVESMATTER

Vyšla nová vatikánská instrukce nazvaná „Pastorální konverze farního společenství ve službách evangelizačního poslání církve“. Uvádí pokyny pro reformu farností a restrukturalizaci diecézí, aby lépe sloužily svému „jedinečnému evangelizačnímu poslání“. Tuto instrukci (překvapivě, vzhledem k obsahu) brání kardinál Walter Kasper a říká: „Německá kritika se zcela mýjí s tím, o co v instrukci jde: o pastorální konverzi v misijní základnu. Ale právě tento hlavní zájem papeže Františka je nanejvýš aktuální ve světle nedávno zveřejněných znepokojivých počtů odpadu od církve.“

Kasper, teolog a bývalý prezident Papežské rady pro jednotu křesťanů, hovořil o statistikách zveřejněných v červnu letošního roku, které vykazují rekordní počet katolíků, kteří v roce 2019 v Německu opustili katolickou církev. Stále mám pochybnosti, zda pan kardinál věděl, co říká, když říkal, že: „kritika se týká především prohlášení o postavení pastýře v rámci (!) této celkové struktury.“ „Musím říct, že jsem za tyto připomínky [Vatikánu] vděčný, protože soustavné diskuse o celibátu, svěcení žen, týmovém vedení a tak dále, vedou – ač můžeme tyto otázky zodpovědět – ke skutečnosti, že žádný mladý člověk už neví, do čeho se pustil, když se rozhodl uposlechnout své kněžské povolání.“ Kardinál Walter Kasper, který v letech 1989 – 1999 působil jako biskup diecéze Rottenburg–Stuttgart, pokračoval: „Pokud se nám nepodaří ve farnostech znovu vytvořit ovzduší přijetí, uznání, smyslu a krásy kněžského povolání (se všemi existujícími problémy a taktéž se světskými úkoly vedení), pak můžeme zapomenout na všechny ostatní reformy.“ Ale zní to tak smysluplně!

Vláda naší země odložila rokování o tzv. Istanbulské úmluvě. V hávu boje

Foto: Anicka Guthrie / Člověk a Vira

proti domácímu násilí (které zajisté zůstává vždy odsouzeníhodné a trestuhodné, ať už se páchá na ženách či mužích nebo dokonce dětech). Bylo to velmi milé překvapení. Tento dokument nepřináší naší zemi nic, co by potřebovala. Potírání domácího násilí vcelku kvalitně zajišťuje současná legislativa, i když i zde lze některé rezervy zajisté vyrovnat, potřebu ochrany žen řeší nespočet smluv, směrnic, ba i zákonů vnitřních, tuzemských, takže proč takové nadnárodní normy s nadnárodní kontrolou orgánu zvaného GREVIO, který je tak silně proti diskriminaci na základě pohlaví, že se v tuto chvíli v panelu kontrolorů skládá téměř výhradně z žen (!). A abychom nezapomněli – tatáž vláda vydala nesouhlasné stanovisko k návrhu zákona o eutanázii. Kdo můžete, poděkujte a povzbudte, email, dopis, sms... cokoliv členy

vlády potěší a snad posune dál správným směrem.

Strhují sochy, čmárají slogany, mluví o rasismu. My o tom tolik nevíme v naší zemi, ale tzv. civilizovaný a dříve kolonizující západ Evropy je toho plný. Když mluvím s přáteli z Francie, Německa, Belgie, Švýcarska, Británie... žijí to tam velmi intenzivně. Roman Joch k tomu napsal: „Kulturní války patří k těm nejvíce emocionálním, bolestným a nenávisným. Týkají se charakteru a étosu společnosti; toho, jakou společností jsme a jakou chceme být.“ Posuňme se na kontinent objevený Kolumbem roku 1492: „Amerika nyní prožívá válku největší a definitivní.“ Tak asi tak. #alllivesmatter

–zd–